

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
6-betűs sor egyezér 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryftérre petít sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, május 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Birtokpolitika.
- Széchenyi Emil gróf összeférhetetlensége.
- Bebizonyított vádak.
- Hieronymy Károly †
- Vörös zászló a templomban.
- A kellemetlen kibic.
- Hieronymy és Arad.
- Tanulás az életből az életnek.

Hieronymy.

Arad, május 4.

Fehér haju, jóságos arcú öreg ur lecsukott szempillákkal fekszik a Döbrentei-utcai kis palotában és körötte könnyező szemekkel egy ország értelmisége áll. A sápadt aggastyán — Magyarország kereskedelmi minisztere — egy halódó, fenséges korszak csodás erejű harcosa, aki nagy, nehéz vizszabályozó mérnöki csizmában indult el azon a végeláthatlan uton, amely Magyarország egyik legjelentősebb pozíciójához vezetett.

Az évtizedek ködös messzeségében úgy látszik, mintha azokat az ólomnehéz, a mármárosi sártól bepiszkolt mérnöki csizmákat a mesebeli selyem tündér cipő váltotta volna föl, amely „hipp-hopp, ott legyek, ahol akarok“ vezényszóra halgatva drága bársonyok-födte tündérpalotába varázsolja boldog viselőjét. A tündérpalota: az uralkodó vára, amelyben a nehéz eszímák egykori tulajdonosa éppen olyan otthonos lett,

mint hajdanában a sötét erdőktől korszoruzta mármárosi hegyekben.

A vidéki mérnökből gyorsan lett országos nevű politikus, a vadvizek szabályozása helyett egy ország kulturális életének intézője vált. De nem a mesebeli selyem topán, (amit ma a hatalmasok ajánló levele helyettesít) volt a talizmánja, hanem mesebeli akaratereje, európai műveltsége és fáradhatlan munkaszeretete szerezte meg számára fönt az elismerést, lent a népszerűséget.

Abban a korban jutott az alkotás, s a munka nehéz szerepéhez, amikor nagy szükség volt széles látókörű államférfiakra, akik szinte önfeláldozó szeretettel vetették magukat a hazájukért való ideális harcba. Törhetlen szabadelvűséggel és azzal a szent gondolattal fogott a cselekvéshez Hieronymy Károly, hogy ezt a sok mellőzéstől, megaláztatástól, gunytól, kicsinyléstől lesújtott Magyarországot az európai államok nivójára emelje, gazdaggá, kereskedelmében fejletté tegye. Tudta, hogy ez csak az intéző tényezők és a nemzet minden fiának harmonikus munkájával érhető el. Ő dicséretes példával járt elől ebben a kulturmunkában, hogy utmutatással szolgáljon a követőinek. Es amikor e csodás férfi halálakor magasztaló sorok futnak ki a tollunk alól, úgy érezzük, hogy voltaképpen a munka szentségéről kellene himnuszt zengeni. Az a törékeny testű, fizikumában gyöngye férfi megmérhetlenül nagygyá nőtt azok szemében, akik értékelni

tudják a verejtékes fáradság, a nemzetfentartó munka fonségét.

A cselekvések gladiátora volt ez a tiszta tekintetű, az önzetlenség poros útján megöszült öreg ur. A mai kornak percekre dolgozó és kimért időért harcoló, gyorsan kifáradó fiai előtt gyakran visszatetsző volt az a lankadatlan szorgalmu aggastyán, aki havas fejjel, de ifjakat tulszárnyaló energiával vezette az ország kereskedelmének duzzadó vitorlájú hajóját. „Mit akar ez az öreg ember? Mért nem pihen? Mért állja útját az ifju generációnak?“ — mondták azok, akik negyven esztendő korukban már rendszerint ott tartanak, ahol ő még hetven éves korában — se.

Es ő dolgozott, tovább dolgozott, lázas buzgalommal fejlesztette a vasutat, ezt a világhírű intézményt, amelynek jelentőségét, nagyságát még a koalíció örült rendszerre se tudta elpusztítani. Hieronymy egy hadvezér mintájára fogott a munkához, amikor másfél esztendő előtt Magyarország a szerencse csillaga a mai miniszteriumra bizta az intéző szerepét. Alig néhány hónap alatt olyan vivmányt harcolt ki, amely Magyarország iparát sok millióval gazdagítja hosszú évekre. A hadsereg szállításainál olyan horribilis munkát jutattot a magyar iparnak, amilyent a görögtüzzel dolgozó „nemzeti kormány“ évekig se tudott hazahozni Bécsből.

Aztán az államvasut vonalaira vetette okos pillantását. „Fejlesztetni kell a vasutat“ — hangoztatta a mi-

Egy munkás élet.

(Hieronymy pályája.)

Az a szerény budai ház, melyben Hieronymy 1836 ban született, alig van néhány száz lépésnyire a budavári országháztól, melybe ő a Wekerle kabinettel egykor mint Magyarország belügyminisztere vonult be. A távolság csekély, de harminc éves közpálya rögös útja ieküdt a kiinduló pont és a miniszteri szék között. E közpályának minden sikere erős munka és küzdelem jutalma volt. Maga törte magának útját lépésről-lépésre küzdve az elismerésért, mely másoknak oly könnyen jut osztályrészül.

Az európai műveltség legmagasabb csúcán állt és nagyterjedelmű tudásának egy negyedszázadnál több eredményes munkája adta teljes értékű nyilvános bizonyítékát. Görögös nevű családja származásra német és a württembergi svábok között nagy a tekintete a Hieronymy báróknak. 1849-ben Görgey Arthur a Hieronymy apját egy hid veréséhez rendelte ki. Börtön és bilincs várt a vakmerő mérnökre és szabadságunk bastillejában, az új épületben typhus martaléka lett ez a talpig derék férfi. A mi szabadságunk harcában árvult el Hieronymy Károly és ezen az áron lett ő a mienk.

A magára maradt árva a maga erejéből serdült férfivá, az irón és a mérővessző vol-

tak a fegyverei a létért való küzdelemben. Rengeteg csizmákban egy rochdalei pionner mezében járta keresztül-kasul a Mármaros erdeit, földjeit, tagosítási munkában, mikor 1867-ben a rabságban egyszerre csak belepírkadt a magyar szabadság. Magyar kormányt kellett teremteni magyar emberekből és lámpással keresték a magyar szak-erőket, mint annak idején kötéllel verbuválták a magyar akadémi-kust. Segitettek magukon, ahogy tudtak; a volt helytartóság magyar hivatalnokait beosztották a magyar szak-miniszteriumokba. De ilyenek vajmi kevesen akadtak és a legtöbb-jük vajmi keveset ért, amit különösen azok a miniszteriumok sinlettek meg, amelyek vezetésére politikán kívül egyéb is szükséges. Így a közmunka és közlekedésügyi miniszterium, amelynek élén Mikó Imre gróf állott, aki ugyan derék férfiú volt, de a minisztersége erdélyi voltán és az unióért való őszinte lelkesedésén túl más kvalifikációnak híjával vala. Hollán Ernő péterváradit tüzértiszt személyében ugyan kiváló praktikus képzettségű államtitkár volt az oldalán, de tudj' isten, a miniszterium technikus osztályai nagy szegénységben leledztek. Egy napon aztán a Mármarosziget vizjáró magányosságában minden politikától távol élő magánmérnök, Hieronymy Károly, baráti kézből sürgönnyt kapott: siessen fel a fővárosba és mutakozzék be Mikónak. Így lett Hieronymy a közlekedési miniszterium

elnöki-titkára. Még arra sem jutott érkezése, hogy a cók-mókjait elhozhassa Szigetről, pórén ment fel a fővárosba, mint valami kóborló diák.

Még mint Mármaros megye főmérnökének alkalmá nyílt megismerni a megyei közigazgatás minden részletét; nem a zöld asztal mellől szemlélte annak menetét: kint a falvakban és községekben, közvetlen közelből látta és ismerte meg a nép szükségleteit, mindennapi bajait és nyomoruságait.

Mint miniszteri titkár lépve az állam szolgálatába, hihetetlen gyorsasággal futotta végig a hivatalnoki hierarchia fokozatait. Pár év alatt a miniszter helyettese, államtitkár lett és mint ilyen, irányadó befolyást nyert a közmunka- és közlekedésügyi miniszterium egész ügykörére. E működésében kifejtett tevékenysége sokkal ismertebb, semhogy arról részletesen kellene szólnunk; a vasut, vizszabályozás, a közmunkaügy terén elért minden haladásunkhoz elválaszthatlanul oda van füzve neve, melyet megtanult tisztelni és becsülni az egész ország pártkülönbség nélkül. Egyike volt azoknak, akik a mai Magyarország egyik legfőbb büszkeségének, a közlekedésnek vetették meg alapját. Ő, aki elméletben a magánvasutak híve, ő maga tette le első alapköveit a magyar államvasutak büszke építményének. Mert tudta, hogy szegények vagyunk, a más tőkájére szorulunk és tudta, hogy jaj annak

niszter tanácsokon és kiforszírozta a pénzt az államvasutak céljaira. Még ezer terv rajzolt az agyában, a munkaláza ott villogott a szemében, amikor az alkotás lázát fölváltotta az a nagy, forró pirosság, amely a halál riasztó előhírnöke.

Es az ezüstös haju, rajongó lelkű öreg ur tovább álmodja ragyogó álmát arról a jövő szép Magyarországról, amelyben mindenki úgy dolgozik a hazáért, mint Hieronymi Károly.

Birtokpolitika.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, május 4

A földművelésügyi költségvetés vitájában ma három beszédet mondtak, a munkapártról Pirkner János, az ellenzékéről Papp Elek és Beck Lajos szólalt föl.

Kabos Ferenc alelnök negyed tizenegy óra után megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy előterjeszteni valója nincs.

Következik

(a földművelésügyi költségvetés)

folytatolagos tárgyalása.

Pirkner János (munkapárti): Mindazok a megjegyzések és javaslatok, amelyek a vita során idáig elhangzottak, messze mögötte maradnak a földművelésügyi miniszter programjának. Ezután áttér az egyes mezőgazdasági problémák ismertetésére. Ma már csak az a mezőgazdaság képes a világkonkurrenciában helyt állni, amelyiknek virágzó állattenyésztése van. Az állattenyésztés, amely a gazdasági élet fokmérője, független minden más gazdasági ág fejlődésétől és összefüggés legfeljebb annyiban van, hogy minden más gazdasági ág az állattenyésztés virágzásával együtt virágzik. Az állattenyésztés termékeinek kivitele állandóan emelkedik. Depekoráció, husinség nincs. A gabonatermelés nem igen alkalmas a fejlesztésre. annál inkább alkalmas erre az őstermelés másik ága, az állattenyésztés. A külkereskedelmi forgalom igazolja, hogy Magyarország Ausztriának és a belföldnek szükségletét tudta fedezni. Rámutat a havasi tejjgazdaságok alapításának és fejlesztésének nagy fontosságára, amely kérdésről már a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalása alkalmával részletesen beszélt. Az állattenyésztés fejlesztésének kérdését akkor lehet megoldani, ha az apaállatok kérdését sikerül megoldani. Elismeréssel szól arról, hogy most e téren sok történik és hangsúlyozza, hogy e téren nem szabad takarékos-

kodni. Az állatdíjazások ügyét rendezni kellene. Külön foglalkozik a lótenyésztés kérdésével, amelyet szintén az állattenyésztési törvényben kell rendezni. A remonda-terjesztést és beszerzést is kell reformálni. A tejszövetkezetek támogatásának nagy jelentőségét konstatálja. Nagy elismeréssel van a földművelésügyi miniszter működése iránt, a javaslatot elfogadja.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után Papp Elek állt fel szólásra, aki határozati javaslatot nyújtott be, melynek értelmében utasítsák a kormányt a hitbizományok eltörlésére vonatkozó törvényjavaslat benyújtására.

Beck Lajos rámutat a birtokváltozások nagy mértékére, ami minden esetre egészségtelen állapot jele. Ismerteti a magyar földbirtok roppant megterhelését. Szól az egyenlő örökösdés rendszeréről is. Nem fogadja el a költségvetést.

Egy órakor elnök fél órára felfüggeszti az ülést. Fél kettőkor új ülésben kisorsolják az összeférhetlenségi ítélőbíróság tagjait Széchenyi Emil gróf ügyében. A bizottság tagjai le tették az esküt, mire az elnök az ülést berekesztette.

Széchenyi Emil gróf összeférhetlensége.

— A bíróság nemleges ítélete. —

Távirati tudósítás.

Budapest, május 4.

A képviselőház mai ülésén sorsolta ki azt az ítélőbíróságot, amely Széchenyi Emil gróf összeférhetlenségi ügyében volt hivatva ítélkezni. Hegyi Árpád Kossuth-párti képviselő tudvalevően azt a bejelentést tette Széchenyi gróf ellen, hogy somogy megyei lábodi birtokát a hadügyi kincstár bérlé, így tehát a gróf képviselő megbízásával összeférhetetlen helyzetbe került.

Az ítélőbíróság tagjai lettek: Daniel Gábor, Burdia Szilárd, Márkus József, Keglevich Gyula gróf, Bernáth Béla, Esterházy Mór gróf, Melezer Vilmos, Vertán Endre, Rónay Jenő, Telecsky Kristóf, Lázár István gróf és Rakovszky Béla; póttagok Perczel Dezső, Vojnits István báró és Pap Géza. Rendes tagul kisorsolták Issekutz Győzöt, Mihályi Tivadart és Károlyi Mihály grótot is, ők azonban nem voltak jelen az ülésen. Elmaradásukat a Ház az összeférhetlenségi állandó bizottság elé utalta.

A bíróság délután félkettőkor vonult az I. számú bizottsági terembe, hogy elvégezze főladatát. Elsősorban is elnököt és jegyzőt választott:

tott: elnök Dániel Gábor lett, tiz szavazattal a Telecsky Kristófra és Márkus Józsefre adott egy-egy szavazattal szemben. Jegyzővé a Rakovszky Bélára adott egy szavazattal szemben Lázár István grótot választották meg tizenegy szavazattal. A tárgyaláson megjelent Széchenyi Emil gróf s a bejelentő Hegyi Árpád is.

Falcione Árpád előadó ismertette az összeférhetlenségi bejelentést és Széchenyi Emil gróf védekezését. A gróf az eljárás során írásbeli nyilatkozatban azt adta elő, hogy a lábodi birtokot még örökhatározó édesatyja, Széchenyi Pál gróf adta bérbé a hadügyi kormányának 1896. májusában. A bérlet tehát a hagyatékkal együtt szállt rá, azon mitsem változtatott. Nem változtatott rajta lényegben semmit az a pótszerződés sem, a melyet ő és öccse, Széchenyi Aladár gróf 1902. júniusában kötött a hadügyi kormánnyal. Mivel nem a saját ténykedéséről, hanem jogelődjének cselekedetéről van szó, nem került összeférhetetlen helyzetbe. Az összeférhetlenség kimondása ez esetben nem azt jelentené, hogy 8 nap alatt le kell mondania vagy a képviselőségről, vagy meg kellene szüntetnie a bérleti viszonyt, hanem hogy feltétlenül a mandátumot kellene letennie, mert a bérleti viszonyt akarva sem szüntethetné meg. A bíróságnak ily értelmű ítélete tehát tulmenne az összeférhetlenségi törvény intencióin, azt jelentené, hogy a huszonöt éves szerződés ideje alatt egyáltalán nem volna képviselővé megválasztható. A bérlet különben sem jelent olyan természetű anyagi hasznot, a melytől a képviselő működésében bármily irányban befolyásolhatná.

Az előadó azután ismertette a szerződéseket. A hadügyi kormány lótenyésztés céljára vette bérbé a birtokot és évi 114.000 korona bért fizet érte. A vadászati jogot az öreg gróf főtartotta magának. A pótszerződésben azonban elejtették, mert Aladár és Emil gróf a vadaskertet fölözslatta.

Esterházy Mór gróf a szerződés egyes pontjai iránt részletesebben érdeklődött.

Most az érdekeltek nyilatkoztak. Hegyi Árpád elmondotta, hogy nem animozitás vezette a bejelentés megtételekor. Széchenyi grótot nem is ismerte. A törvénynek akart érvényt szerezni, mert az összeférhetlenségi törvény 5. szakasza határozottan és félreérthetetlenül kimondja, hogy országgyűlési képviselő nem lehet, aki a kormánnyal bérleti viszonyban áll. A törvény világosság kedvéért hozzászólta azt

az államnak, amelynek vasuti hálóján idegen az ur. Így győzte le benne a nemzetgazdát a hazafi.

1882-ben miniszterével, Ordódy Pállal együtt benyújtotta lemondását. Állását azonban pár hónapig a miniszter távozása után is megtartotta, míg utódját ki nem nevezték, hogy a minisztérium ne maradjon vezetés nélkül. Az ő államtitkársága alatt történt a tiszavidéki és a keleti vasut államosítása s evvel, valamint az osztrák-magyar államvasutal 1882-ben kötött szerződés által, ugyszólván meg volt vetve az alapja az államvasutak nagy szervezetének, melyet Baross Gábor valósított meg később következetes és vaskezü közlekedési politikájával.

Alig vált meg az államtitkári állástól, a osztrák-magyar államvasut bizta meg magyar vonalainak igazgatásával, s a társaság hálózata az ő igazgatása alatt gyarapodott a vágánygyi, esztergom-opolysági, nána-lévai, csongrádi és morvavölgyi újabb vonalakkal. 1891. július havában vette át a magyar állam a társaság hazánkban levő vonalait s ezzel Hieronymi igazgatói állása is megszűnt, mikor a vezetése alatt állott tisztikar melegen vett tőle búcsút.

Egy évre rá az állam egyik legelső állására hivatott meg: az állami számvevőszéki elnökségre. Nem kerülő uton, nem kegy és nem pajtáskodás útján, hanem a törvényhozás

szabad akaratjából, titkos választással és a korona szentesítő helybenhagyásával. Büszke elégtétellel tekinthetett arra a nagy elismerésre, amelynek nagy tehetség, tisztos törekvés és tiszta jellem tették részesevé.

A kiváló sikereken oly gazdag közpálya nyitja Hieronymi Károly egyéniségében rejlik. A matematikai tudományokkal való foglalkozás élesítette elméjét, mely mindenben a dolgok alap-okára tör; páratlan szorgalmával áthatotta az állam és társadalmi tudományok egész körét, úgy, hogy azok mindegyikében teljesen otthonos, de gazdag élettapasztalata megóvta attól, hogy egyedül az elméleti képzettség szemüvegén tekintse a világot.

Mindig sokat, a közönségesnél jóval többet kellene dolgoznia, de azért mindig maradt ideje, hogy tanuljon. Minél közelebről ismerte őt valaki, annál inkább bámulta tudását a legkülönbözőbb szakmákban, amit csak hihetetlen emlékező tehetsége tett megérthetővé. A magyar köz- és alkotmányjogot ép úgy tudta, mint a belgát vagy franciát, az angol parlament történetét kevesen ismerték hazánkban úgy mint ő, ki az angol, francia és német közigazgatás irodalmának egyik legkiválóbb ismerője és hogy e mellett a mi sajnálatra méltóan szegény közigazgatási irodalmunkat alapjában áttanulta, azt ezek után felesleges külön kiemelni. A képviselőház könyvtárnoka a megmondhatója, hogy van e a kép-

viselőház összes tagjai között egy is, ki a ház államtudományi és közigazgatási művekben igen gazdag könyvtárát annyira igénybe vette volna mint Arad egykori képviselője.

E ritka elméleti képzettség nála a gyakorlati élet alapos ismeretével párosult. Nem csak a magyar viszonyokat ismerte közvetlen közlebről, hanem a külföldieket is, különösen a belgát és franciát. A tanulmányutat, melyet Franciaországban és Belgiumban tett a közmunkaügyek igazgatásának megismerésére, nem Párisban és Brüsszelben töltötte, hanem a vidéken, ahol egyedül ismerhetni meg a közigazgatás igazi menetét. Az élet ez ismerete megóvta attól, hogy a közigazgatási intézményekben sablonokat lásson, melyeket minden további változás nélkül átültethetni egyik országból a másikba; alapos történeti tanulmányában megismerte azon viszonyokat, melyeknek a közigazgatási intézmények a kifejezései.

Mint belügyminiszternek, a kit Wekerle éles szeme hívott az egyházpolitikai harcok kezdetén segítő társul, a közigazgatási reformmunkálatokra nem kellett készülnie, mert az akkori nevezetes parlamentnek nem volt egyetlen tagja sem, kiben a reformmunkálatok megalkotásához szükséges előfeltételek nagyobb mértékben egyesültek volna, mint épen ő benne. Elve volt, hogy a becsületos, tiszta, a közönség érdekét szolgáló közigazgatás a legjobb politika

is, hogy a kormány fogalmába beletartozik a hadügyi kormány is. Széchenyi Emilt kénytelen rosszhiszeműséggel is megvádolni, mert elmulasztotta teljesíteni azt a törvényben előírt, kötelességét, mely szerint ő neki magának kellett volna bejelenteni összeférhetlenségét. Nem áll meg az örökségre alapított kifogás sem mert a törvény ez esetre is határozottan kimondja az összeférhetlenséget. Megszabja, hogy a képviselő ezt is tartozik bejelenteni s mindig, a míg összeférhetetlen helyzetét meg nem szünteti, képviselői jogait nem gyakorolhatja, sem a Ház ülésein, sem a bizottságok ülésein nem vehet részt. Az anyagi érdekesség is teljes mértékben fennáll, mert a szerződést, amely évi 114.000 korona bért jövedelmez a grófnak, a kincstár egyoldalúan egy év alatt fölmondhatja, míg a grófnak fölmondási joga nincsen. Világos, hogy ezzel az egyoldalú fölmondási joggal a kormány nagyon is befolyásolhatja a bérbeadó politikai magatartását. Az anyagi érdek már csak azért is jelentékeny, mert a nagyrészt homokos lábodi birtok semmiféle más hasznosítás mellett sem jövedelmezne 114.000 koronát. Ha pedig a gróf azt hozza föl, hogy esetében nem érvényesülhet a törvény intenciója, mert ő neki nincsen alternatív választása, erre azt feleli, hogy a törvénynek eleget lehet tenni a képviselőség megszüntetésével. Fokozottabb lelkiismeretességre kéri a bizottságot és kéri az összeférhetlenség kimondását.

Dániel Gábor elnök (csönget). Kérem a bíróság tagjai esküt tettek. Fokozottabb lelkiismeretesség a mi lelkiismeretünknel nem lehet.

Széchenyi Emil gróf nyilatkozott ezután. Kijelentette, hogy állítólagos összeférhetlenségi esetének kezelésében rosszhiszeműség nem vezérelte. Ez ellen a vád ellen most is méltóságán alulnak tartja tiltakozni. Ismétli, hogy a szerződéses viszony örökségként szállott rá, mikor még nem is volt képviselő. Nem áll az, hogy ez a viszony ránézve különösen hasznos lenne. Egy ma kötendő szerződésben sokkal nagyobb hasznot biztosíthatna magának. A birtok értéke közben emelkedett, a nélkül, hogy a bérösszeg is emelkedett volna. Kéri, hogy a bizottság mellőzze az összeférhetlenség kimondását.

Rónay Jenő után Daniel Gábor: A szom-

s e szép elvnek minisztersége alatt becsülettel meg is felelt. Az állami anyakönyvekről szóló törvényjavaslatot ő terjesztette elő s ebbeli, nemkülönben a zsidók recepeiója körüli kiváló érdemeiért annak idején özönével kapta hazánk lakosságától a köszönő feliratokat. Többek közt az aradi izraelita hitközségtől is. A közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat is az ő műve, azonban ez csak utódja alatt emelkedett törvénynyé, éppen úgy, mint ahogy tervezve volt. A főváros adminisztrációjának módosítása szintén Hieronymi munkája s egész sereg, a járványok leküzdésére alkotott igen fontos közigazgatási intézkedés. 1903. novemberében a Tisza kabinet kereskedelmi minisztere lett és nagy munkát fejtett ki az államvasut fejlesztése érdekében. Alatta európai hírűvé fejlődött az államvasut.

A parlamentnek mindig hasznos és munkás tagja volt. Az országgyűlésnek alig volt nevezetesebb vitája, melyben részt ne vett volna. Alaposan, szakszerűleg szólott az ügyekhez s éles eszével, talpraesett logikájával számtalan ízben ő terelte helyes mederbe a vita menetét. Miniszteri állásától való visszalépésekor számos teljesen kész törvényjavaslatot hagyott utódjára, melyeket az idő rövidsége miatt az országgyűlésnek már elő nem terjeszthetett, de amelyeket, hogy feledésbe ne menjenek, kinyomatva a nyilvánosságra bocsátott.

Roppant és emésztő munkássága közepette Hieronyminek még írói munkásságra is jutott

szédben milyen áron vannak bérbeadva egyes birtokok?

Széchenyi Emil gróf: Átlagban hét forintot fizetnek katasztrális holdjáért.

Esterházy Móric gróf néhány kérdése után az elnök elrendelte a szavazást. Titkos szavazás volt. A bíróság nyolc szavazattal négy ellenében kimondta, hogy Széchenyi Emil gróf helyzetében nincs összeférhetlenség.

A tárgyalás negyednégy órakor ért véget. Szemcsányi György néppárti képviselő a döntés után kijelentette, hogy legközelebb több új összeférhetlenségi bejelentés fog a Ház elé kerülni.

Bebizonyított vádak.

— Felmentett szerkesztő. —

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, május 4.

Bonyodalmas sajtópört tárgyalta a nagyvárad esküdtbírósa. A pörben egy aradi román napilapnak: a Tribunanak a felelős szerkesztője, Savu Constantin a vádlott, a vádló pedig egy másik román ember: Costa János, akit testvérei árulással, denúciánskodással bélyegeztek meg. Ezért fordult Costa János a nagyvárad esküdtbírák elé, hogy becsületét visszapörölje.

Az ügy előzménye ez: 1908. februárjában ünnepelte Arad közönsége Asztalos Sándornak, a 49 iki aradi utcai harc hősnének emlékét. Ezen a napon az Asztalos névről elnevezett utcán emléktáblát is helyeztek el nagy ünnepek között. Az ünnepi szónokok sorában ott szerepelt Costa János, az aradi gör. katolikus román szeminárium akkori tanára. Costa tulajdonképpen csak ideiglenes alkalmazottja volt a szemináriumnak, mert 1902-ben, amikor az intézet kötelekébe lépett, még nem volt tanári diplomája és csak azzal a feltétellel alkalmazták, hogy ezt rövid időn belül megszerzi. 1908-ban még nem volt meg Costa képesítő vizsgája, amire a szentszék, a kultuszminiszter jóváhagyásával fölmentette szeminárium állásától Costát.

Az Asztalos-ünnep és ez elboacsátás között valami összefüggést gyanított Costa és ezt a gyanuját megírta egy cikkben, amelyben azt állította, hogy őt azért nem véglegesítették jól végzett munkája dacára a szemináriumban,

érkezése. Nagy munkát akart írni „A közmunkaügyek állami kezeléséről” az egész művelt világon, 1874-ben látott e munka első kötete napvilágot és 660 oldalon tárgyalta a francia idevágó viszonyokat. Rengeteg tudás és anyag van e könyvben felhalmozva, tárgyalva és megemésztve. E munkája külföldön is nagy feltűnést keltett s francia szakírók elismerték róla, hogy teljesebb és jobb a hasonló tárgyú francia munkáknál. Irt nagyobb tanulmányokat folyóiratokban is s ezek közül a magyar vasutak pénzügyi jövőjéről, a Duna- és Tisza-szabályozásról írtak a kiválóbbak. Tevékeny részt vett a magyar mérnök- és építész egyesület szervezésében, melynek egy ideig titkára s később alelnöke is volt.

Mint ember egyike volt a legrokonszenvebbeknek. Bárátosságos, előzékeny, nyílt modoru s szellemes ötletekben gazdag. Vidám, közlékeny és szeretetreméltó, kinek kedélyéből jótékony meleg áradt ki.

Onzelen politikus volt, aki igaz szívvvel szolgálta mindenkor a közügyeket, akinek az a cél töltötte el lelkét, egész valóját, hogy eszméit a közügy javára érvényesítse. Az ő eszméje és ideálja: az intézményekben erős, a közszabadságot intézményekkel biztosító magyar állam. Ennek felépítésén dolgozott kora ifjuságától addig, míg az elgyöngült aggastyán nagy, teremtő elméjének működését megállította a halál.

mert az Asztalos-ünnepélyen magyarbarát érzelmeivel szemet szurt a dákorománoknak.

Erre a cikkre másnap válaszolt a Tribuna. A válasz-cikk igen kellemetlen dolgokat mondott el Costáról. Így azt, hogy Costa ellopott Ciorogáriu Romulus igazgató fiókjából bizonyos iratokat, hogy ezekkel Ciorogariut a kultuszminiszternél denúciálja, mint magyarfalót.

A Tribuna cikke miatt azután Costa sajtópört indított. A cikkért Savu Constantin szerkesztő vállalta a felelősséget és ő állott vádlóként a nagyvárad esküdtbírósa előtt.

A tárgyaláson, amelyet Csulyok Béla dr. vezetett, megjelent Costa János is, aki személyesen adta elő vádjait a Tribuna ellen. Savu Constantint Zigre Miklós dr. védte. Zigre Miklós dr. védő előterjesztésére a bíróság elrendelte a Tribuna állításai dolgában a bizonyítást és sok tanut hallgatott ki. Megjelent Ciorogáriu román szeminárium igazgató, Goldis László volt képviselő, Cioban Aurél, Boltis Tivadar dr., Mihulin Miklós stb. tanárok, a kik részben megerősítették a Tribuna állításait.

Késő este hozta meg ítéletét az esküdtbírósa. Az ítélet úgy szól, hogy a Tribuna rágalmozott ugyan, de állításai valóságát bebizonyította. Ezek alapján a törvényszék Savu Constantint fölmentette.

Vörös zászló a templomban.

— Plébános és a nép vezérnyilatkozata. —

Távirati tudósítás.

Csongrád, máj. 4.

Lapunk mai számában megírtuk, hogy Kisteleken május elsején az odaváló földmunkás-szociálisták vörös zászlójuk alatt megjelentek a templomban, ahol Városov Gyula plébános, volt országgyűlési képviselő részükre misét mondott s ennek végén szívig ható beszédet intézett a több száz főnyi tömeghez, a tisztes munkára, egymás megbecsülésére. Isten és a haza szeretetére buzdította őket.

Városov plébános az ő lelkiismeretes, fáradalmas és buzgó pásztorkodásával elérte azt, hogy vallást és hazát megtagadó szociálista nincsen Kisteleken. A szociálista párt a vörös lobogót még március 15-én nemzetiszínű szalaggal ékesítette föl. Városov plébános pedig ráakasztotta a Mária-képet is. A plébános negyven munkásházhoz és hétszáz hold bérlethez juttatta a szociálistákat, akiknek vezetője Tamás Lajos, egy hírlapíró előtt a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Mi kértük a misét a plébános urtól, aki ezért díjat nem akart elfogadni. Mi nem a haza, nem az Isten ellen harcolunk, hanem a kenyérért. A megérdemelt nagyobb falat kenyérért küzdünk és a mikor letesszük a kenyérkereső szerszámot, az oltár elé járulunk erőt kérni Istentől a további küzdelemre. Mi szociálisták vagyunk, de nem vagyunk se istentagadók, se felekezeti szociálisták, mert szociálista létünkre különbséget nem akarunk tenni embertársaink között. Van köztünk Amerikát járt ember is akárhány, aki kezdetben nem jó szemmel nézte a bajainkkal törődő plébánost. De a mikor látták, hogy Városov plébános nem népbolondító, hanem nagyszívű, fölvilágosult, igazi jó ember, mindenki hiva lett és azon a pártgyűlésen, a melyen elhatároztuk, hogy a vörös lobogót fölszenteltetjük, háromszáz ember egyértelműen határozott. A határozathoz azok is hozzájárultak, akik erről később értesültek.

Városov plébános a vörös lobogónak a templomba való bevonulásáról ekként nyilatkozott:

— Mint plébánosnak együtt kell ünnepelnem népemmel. A mikor a vörös zászló alá vonultak, azt gondoltam, akkor se hagyhatom el őket. Velők kell maradnom, mert ha a zászló változott is, az én népem megmaradt az én népemnek. Fáradozásaimnak gyümölcse, hogy a munkások világünnepén, május elsején meg-

áldottam a vörös zászlót az ezt hordozó néppel együtt. Hja, az embereknek finom és durva kezük szerint való osztályozásának ideje végső határához érkezett: a haza szeretetének méhéből és az egymást személyválogatás nélkül való szeretet gyökeréből elő kell mindenáron sarjadnia a nemes demokráciának. Mint egy szebb és magasabb jövőnek szimbolumát üdvözöltem a vörös lobogót a templomban, mert ime sikerült megértetnem szociálistákká lett hűvimmal, hogy Istent, ki fáradságukban megacélozza lelküket, nem hagyhatják el.

Hieronymi Károly †

— A kereskedelmi miniszter halála. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 4.

Egy csodás elméjű, nagy teremtő erőjű, szakadatlan munkásságu férfi elhunyt borította gyászba a magyar közéletet. Ma délután néhány hétig tartó szenvedés után meghalt Hieronymi Károly, Magyarország kereskedelmi minisztere, aki sok értékes alkotásával örök emléket állított magának hazánk történetében. Egyike volt azoknak a ma már kihalóban lévő politikusoknak, akik a magas állásukban, a hatalomban is megmaradnak agyszerű munkás tisztviselőnek, akik a saját erejükkel, tudásukkal, bámulatba ragadó kitartásukkal jutottak fényes pozícióba és csak a kiválasztottaknak jutó közjogi méltóságukat, befolyásukat hazájuk boldogítására használták föl. Hieronymi szinte fanatikus rajongója volt a munkának és a miniszteri székben úgy dolgozott, hogy őt tartották a hivatal első tisztviselőjének, — nem a királyi kegy révén, hanem lankadatlan munkaszeretete miatt.

Halála bennünket, aradiakat mélyebben érint, az országot ért veszteség fölött érzett fájdalom nagyobb, mint a politikai, vagy társadalmi nagyságok elhunytánál föltörékvő konvencionális bánat, mert a kiváló államférfiu Aradnak öt éven át volt képviselője és e város iránt érzett őszinte rokonszenvének sok jelet adta.

A felejthetlen emlékü politikus életéről, működéséről és halálát megelőző betegségéről ezt a tudósítást közöljük:

Betegsége és halála.

Hieronymi Károly alig néhány héttel ezelőtt lett beteg; úgy tervezte a kormány, hogy a belügyi tárca után a kereskedelmi tárca költségvetését fogja letárgyalni a parlamentben. Azonban közben Hieronymi influenzában megbetegedett és leutazott Abbáziába. Emiatt a belügyi költségvetés után a földmívelési tárcát vették elő és most is azt tárgyalják.

A kereskedelmi miniszter, aki már hetvenöt éves volt, Abbáziában kissé erőhöz jutott és látszólag fölfrissülve jött vissza. Néhány napig föl járt a parlamentbe, azonban ekkor orvosai megtiltották neki, hogy a szobát elhagyja. Hamarosan ismét elhagyta ereje ágyba került. Az erős influenza teljes erejével hatalmába kerítette és rohamosan gyöngült, egyre jrbban csökkent egyébként erős szervezetének, ellentálló képessége. Egy héttel ezelőtt azt mondta, hogy könnyebben érzi magát és kérésére az ő lakásán tarták meg azt a minisztertanácsot, amelyen Khuen gróf referált a bécsi tárgyalásokról. A kereskedelmi miniszter élénk részt vett a tanácskozásban, ami ellen orvosai, akik állandóan mellette voltak, erőlyesen tiltakoztak

is. Az ő tanácsokra a minisztertanácsot két ízben félbeszakították, hogy Hieronymi pihenhesen. Pár nap múlva a kereskedelmi miniszter hirtelen rosszul lett és a betegágyához hívott professzorok előkészítették környezetét a közelgő katasztrófára. Tegnapelőtt meghalt leánya, báró Hvrkányi Béláné. Hieronymi már nem is tudott erről a gyászestéről, mert önkivületi állapotban volt. Felesége is megbetegedett néhány nappal ezelőtt.

Már tegnap elkészültek Hieronymi halálára. Bizonyítja ezt az, hogy Tisza Istvánt, aki tegnap Kaposváron volt, táviratilag a fővárosba kérte a kormány. Tegnap a beteghez lehváták Bécsből Neusser tanárt, aki ma délelőtt Korányi professzorral konziliumot tartott és konstatálták a vég közeledését. A kereskedelmi miniszter ma délután 5 órakor halt meg szivbénulás következtében.

Halála hírére a magyar kormány tanácskozásra ült össze, amelyen Tisza István is részt vett. Valószínű, hogy a kereskedelmi minisztert államköltségen iogják eltemetni.

Amikor Hieronyminével közölték férje elhunytát, eszméletlenül borult ágyára. Az orvosok Hieronymi szvegyének állapotát is súlyosnak mondják.

A gyászhirről Hollán Sándor miniszteri tanácsos a kabinetirodának jelentést tett és a felség így már hat órakor megtudta kiváló miniszterének elhunytát. A király rendkívül megilletődve hallgatta a lesújtó jelentést.

Az utolsó órák.

Hieronymi tegnap az egész napon át igen gyenge volt, táplálékot alig vett magához és igen rosszul érezte magát. A bronchitisz-szel komplikálódott súlyos influenzához jelentékeny szivgyengeség járult és ez tette Hieronymi állapotát válságossá. Háziorsosa, Bálint dr., Korányi Frigyes és Korányi Sándor báró professzorok, tegnap többizben fölkeresték és elhatározták, hogy ma délelőtt konziliumot tartanak a nagybeteg fölött. Az orvosok ugyanis egyértelműen rendkívül veszedelmesnek találták Hieronymi állapotát.

Neusser bécsi professzor, akit táviratilag hívtak meg a ma délelőtti konziliumra, tegnap este tizenegy órakor az expressz-vonaton érkezett Budapestre és a Fiume-szállóban vett lakást. Ma délelőtt fél tízkor Hollán Sándor miniszteri tanácsos látogatta meg a professzort, aki Hollán automobilján pontban tíz órakor ment Hieronymi lakására. A Döbrentei-utca 8. számú házba, amelynek második emeletén, az 1. számú nagy lakásban feküdt a nagybeteg öreg ur. Egymásután jöttek a látogatók, kérdezősködők, kíváncsiak és érdeklődők és a ház előtt egész kocsis- és automobil park állt.

Csengetésre egy borotvált arcú urasági inas nyitott ajtót és ezzel a stereotíp felvilágosítással szolgált minden érdeklődőnek:

— Ő excellenciája az éjszakát nyugodtan töltötte. Allapota súlyos, a gyengeség változatlan.

Ma délelőtt Korányi Frigyes báró érkezett meg elsőnek. Nyomban utána érkezett meg Neusser professzor Hollán Sándor miniszteri tanácsossal, aztán Bálint dr. házi orvos. Tíz órára volt kitüzve a konzilium, de csak negyedtizenegykor kezdődött meg, mert Korányi Frigyes báró ekkor érkezett. A négy orvos nyomban megkezdte a konziliumot. A betegszobában tartózkodott ez alkalommal a miniszter fivére is, Hieronymi Pál máv. mérnök, sőt aggódó felesége is, aki szintén nagybeteg, de önfeláldozóan inkább fölkel a betegágyából, nehogy a nagybetegyet még az ő betegségével is izgassa. A konzilium rendkívül sokáig tartott. Három-

negyed tizenkettőkor izgatottan szaladt le a lépcsőn a miniszter fivére és rászólt a kocsisára:

— Hajtson a Döbrentei-téri patikához!

Tizenkettőkor a tanárok sziverősítő injekciót adtak és egyéb gyengeség ellen való szereket rendeltek. A konzilium negyed egykor ért véget. A tanárok minden felvilágosítástól tartózkodtak, mindössze ennyit mondtak:

— Az állapot súlyos. Ő excellenciája változatlanul gyenge.

Fél öt után beállott a katasztrófa.

Ejjel jelenti tudósítónk: A miniszter halálát tüdőgyulladás okozta. Hieronymi néhány héttel ezelőtt influenzát kapott, amely ugyan igen makacs természetű volt, a beteg szívós erős természete mégis megküzdött vele. Két héttel ezelőtt állapota annyira javult, hogy orvosai beleegyezésével odahaza minden miniszteriális ügyet elvégzett. Különben betegsége alatt, még a legutolsó két nap alatt is folytonosan aktákat intézett el.

Holnap lesz két hete, hogy orvosai engedélyvel sétakocsizást tett. A sétakocsizás után két napig jól érezte magát, harmadnap azonban újabb fájdalmak voltak, míg a múlt hedden annyira elgyöngült, hogy ismét ágyba kellett feküdnie. Felesége, aki időközben szintén megbetegedett, felkelt az ágyból, hogy férjét, akinek állapota napról-napra rosszabbodott, ápolja. A beteg miniszter egészen elvesztette étvágyát, sőt szivart is alig akart szívni.

Orvosai konziliumot tartottak, megállapították, hogy visszaesés történt, de mindig azt hitték, hogy erős természete magas életkora ellenére is meg fog küzdeni a betegséggel.

Vasárnapról hétfőre virradólag a miniszter állapota ismét rosszabbra fordult, úgy, hogy orvosai hétfőn újól konziliumot tartottak, a melyen megállapították, hogy állapota válságossá vált. Értesítették erről a miniszterelnököt, aki viszont a kabinetirodát értesítette. A kabinetiroda parancsára történt, hogy Neusser hírneves bécsi tanárt a beteghez hívták.

Neusser tanár ekspresszvonaton ma reggel érkezett meg Budapestre és azonnal Hieronymi lakására hajtatott. Itt a házi orvos Korányi Frigyes dr. báró és Korányi Sándor báró tanárok a bécsi professzorral azonnal konziliumot tartottak. Neusser tanár megállapította, hogy a miniszternek kedd óta tüdőgyulladás van, mindkét tüdőszárnya meg van támadva és hogy állapota reménytelen.

Értesítették a miniszterelnököt, hogy Hieronymi még a nap folyamán meg fog halni, élete aligha fog nyolc-kilenc órájánál tovább tartani. A miniszterelnök teljesen le volt sujtva a hír hallatára, mert ő is, mint az orvosok, remélte, hogy a beteg szívós természete a bajt le fogja küzdeni. Neusser tanár határozott kijelentése folytán azonban minden reményt fel kellett adni.

A közönség előtt még a déli órákban is titkolták a valóságot s csak nagy nehezen került nyilvánosságra, hogy Neusser tanár intézkedésére a délelőtt folyamán kámför és egyéb injekciókkal kellett meghosszabbítani a beteg életét.

Az utolsó szavak.

A miniszter egészen halála percéig eszméletlenül volt. Fél egy órakor felemelkedett ágyáról, amely köré az orvosokon kívül egész családja odasereglett és így szólt:

— Miért nem kapok még ebédet?

Sógora Várady Gábor dr. válaszolt neki.

— Kedves Károly még csak fél kettő van, csak később fogunk ebédelni.

— Jaj, én azt hittem, hogy már négy óra van.

Erre pezsgős gelit kapott, amit Neusser tanár rendelt neki. Mindhárom orvosa ugyanis állandóan ott volt ágya körül.

Két óra felé a beteg ismét felemelkedett ágyáról és az orvosoknak a következőket mondotta:

— Kivánom önöknek uraim, sok szerencsésük legyen a munkájuknál; sikerüljön engem talpra állítani. Ebben a kívánságban ugyan egy csekély egoizmus van, azonban azt hiszem ez megbocsátható.

Azután még egyszer megköszönte az orvosoknak ápolását és visszafeküdt párnájára. Attól fogva alig beszélt néhány szót.

A beteg ágyánál állandóan ott volt két leánya, Karola és Mariska, a beteg felesége, veje Mihály Florián, Mihály Tivadar orsz. képviselő fivére, fia Hieronymi Pál, sógora Várady Gábor, továbbá fiverei Hieronymi Géza és Hieronymi Kornél dr.

Négy órakor észrevehető volt már a beteg arcán a halál közeledése. Arckifejezésén megjelentek a halál szimptomai. Papért küldtek, aki rögtön meg is jelent. Az orvosok meg-meg akarták kísérni strophanin injekcióval meghosszabbítani a beteg életét. Az orvosok autómentek a legközelebbi patikába, de ott a keresett gyógyszer nem volt kapható. Korányi Frigyes báró erre automobilon klinikájára ment, hogy onnan hozzon strophanint, de mire visszaért Hieronymi 4 óra 40 perckor meghalt.

A gyászházban.

A halálesetről azonnal értesítették a kormány tagjait, akik közül elsőnek Hazai Samu honvédelmi miniszter jelent meg a halottas házban. A minisztert a haláleset annyira megindította, hogy mikor a halottas szobába lépett, sirógörcsöket kapott s az orvosoknak kellett támogatni, hogy el ne ájuljon.

Hieronymi lakásának egyik kis szobájában fekszik. Egyszerű kis szoba, egy ágy, hálószekrény és kis íróasztal van benne, nagy aktaeszmókkal, amelyeket a miniszter utolsó óráiban intézett el.

A miniszterelnök a halálesetről azonnal értesítette a kabinetirodát. De hamarosan elterjedt az egész fővárosban is a halálhír, amelyet mindenütt mély megilletődéssel vettek tudomásul és amelynek hatása alatt a hivatalos épületekre azonnal kitűzték a gyászlobogót.

A kereskedelmi miniszter temetése

A munkapárt helyiségében mély megilletődéssel, a gyász őszinte nyilvánulásával beszéltek a váratlanul beállott katasztrófáról, melyet az országra, a kormányra és a nemzeti munkapártra egyaránt fájdalmas csapásnak mondtak. Fél nyolckor megjelent a miniszterelnök és a kabinet többi tagjai. A kormány tagjai röviddel megérkezésük után újabb értekezletre gyűltek össze, amelyen Berzeviczy Albertnek, a képviselőház alelnökének bevonásával a képviselőház gyásza kifejezésének és az elhunyt miniszter temetésének módjait beszélték meg. Határozatba ment, hogy Hieronymi Károlyt országos költségen temetik el. A részletek dolgában az értekezlet Serényi Béla gróftól bizta meg, akinek munkájában Hollán Sándor miniszteri tanácsos fog segédkezni. Az értekezlet megállapodása szerint a temetés szombat délután négy órakor fog végbemenni, a Nemzeti Múzeum előcsarnokában. A Nemzeti Múzeumban tartandó végtisztesség módjait nézve Balogh Jenő államtitkár már az est folyamán tanácskozott Szalay Imrével, a Nemzeti Múzeum igazgatójával. A nemzeti munkapárt nevében, miután annak elnöke Perczel Dezső a maga gyásza és régen megállapított külföldi

utja miatt akadályozva van, valószínűleg Tisza István gróf fogja a halottat elbucsztatni.

A képviselőház részvéte.

A képviselőház holnapi ülésén Berzeviczy Albert parentálja el Hieronymit, utána Khuen gróf, mint a nemzeti munkapárt vezére fog megemlékezni róla. Ezt követi valószínűen a többi párt részvétnyilatkozata is. A képviselőház ülése ezután gyásza jeléül bezárul.

A munkapárt gyásza.

A miniszterek értekezlete nyolc órakor véget ért. Ekkor Perczel Dezső elnök a munkapárt tagjait értekezletre hívta össze, amelyet rögtön megtartottak. Perczel a következő beszédet mondotta:

Tisztelt tagtársaim! Egy, ma délután a fővárosban elterjedt gyászhir tette szomorú kötelességemmé, hogy rögtönzötten is arra kérjelek benneteket, hogy értekezletre jöjjetek össze. Ma délután fél ötkor kiszenvedett Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, pártkörünk kiváló tagja. Villámgyersan járta be a főváros minden körét a gyászhir, s mindenütt alkalmas volt arra, hogy a legmesszebbmenő megdöbbenést keltse. Mennyivel inkább kell, hogy kiváltsa azt az érzést a mi kebleinkből, akik hozzá nemcsak a közéleti munka szálaival, hanem a magánélet, a barátság, a ragaszkodás, a rokonérzés annyi köteleivel is állandóan összekapcsolva éreztük magunkat. Ő egyik oszlopos tagja, egyik disze volt a körnek. Széleskörű tudása, nagy munkaereje, buzgalma, kötelességérzete és lelkiismeretessége minden téren a legnagyobb elismerést szerezte meg neki. Mi magunk csak rövid másfél évvel ezelőtt a mi pártunk hőcsődjénél őt, az agastyánt ifjai hévvel láttuk közreműködni, s láttuk, mily teljes odaadással szenteli minden erejét a párt létrejövételének. Mint államférfi, ép így megállotta helyét, mindenütt elismerést és tiszteletet vívott ki magának. Azt indítványozom, hogy a mi mély meghatottságunknak, elvesztése felett érzett gyászunknak és kegyeletünknek adjunk jegyzőkönyvben maradandó, megörökítő kifejezést. Együttal bejelentem, hogy amint a gyászhir hozzám jutott, rögtön felhatalmazva éreztem magamat, hogy a párt minden tagja nevében a legmelegebb részvételem fejezem ki az elhunyt családjának. Méltóztassanak felhatalmazni, hogy ravatalára az elnökség a párt nevében diszes koszorút helyezzen, végül határozza el az értekezlet, hogy a párt testületileg vesz részt az elhunyt végtisztességén.

Az elnök indítványait általános helyeslés között határozattá emelték.

Érdekes, hogy Hieronymi a harmadik kereskedelmi miniszter, aki mint aktív miniszter hunyt el. Az első Baross Gábor volt, a második Horánszky Nándor s most Hieronymi.

Holnap kellett volna megnyitni a nemzetközi vas- és gépipari kiállítást, melynek protoktora Hieronymi volt. A megnyitás most három-négy nap halasztást szenved.

A kérvényi bizottság ma délután ülést tartott. Alig hogy megkezdtek a kérvények tárgyalását, Kálmán Gusztáv államtitkárt a telefonhoz hívták. Az államtitkár kis idő múlva visszatért és megilletődéssel jelentette Hieronymi halálát. Erre a lesújtó hírre mély szomorúság vett erőt a bizottság minden tagján. Ennek hatása alatt Sándor János, a bizottság elnöke megható szavakban adott kifejezést a mély gyásznak. A pótolhatatlan veszteség felett, amely nemcsak a kormányt és a magyar országgyűlést, de az

egész országot is érte. Indítványára a gyászjeléül a bizottság ülését félbeszakította.

A többi pártkörökben is mély megilletődéssel fogadták Hieronymi elhunytának híreit, Mindenütt elismeréssel adóztak a nagy halott politikai és emberi kvalitásainak.

Elterajza.

Született 1836. október 1-én Budán. Gimnáziumi tanulmányait Pozsonyban, Nagyszombatban és Budán végezte. A műegyetemről kikerülve, építészeti növendék lett Buda városánál, ez állásától csakhamar megvált s mint tagosító mérnök működött Máramarosmegyében 1861-ig, amikor is Máramarosmegye főmérnökévé választották. 1867-ben Mikó Imre gróf közlekedésügyi miniszter mellé elnöki titkárrá nevezetett ki. 1868-ban osztálytanácsos, 1872-ben miniszteri tanácsos lett, ugyanezen évben megbízott az államtitkári teendőkkel, 1874. október 26-án államtitkári helyettesé nevezetett ki. 1875-ben a zombolyai kerület képviselővé választotta. E kerületet tizenhét évig képviselte. 1882-ben megvált államtitkári állásától és az osztrák-magyar államvasutak magyarországi vonalainak igazgatósági elnöke lett, mely állást a társaság magyar vonalainak megváltásáig bírta. Ő felsége akkor a II. osztályú Lipót-renddel tüntette ki. Onálló művein kívül számos kisebb értekezése jelent meg a „Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyé”-ben, mely egyesületnek eleinte igazgatója, azután titkára és közel tíz évig alelnöke, végre elnöke volt. Gajzágó Salamon nyugalomba lépése után az állami főszámvező elnökévé nevezetett ki, amely állásától csakhamar megvált, midőn a Wekerle-kabinet alakulásakor a belügyi tárca átvételére kéretett föl. E minőségében az egyházpolitikai törvényjavaslatoknak az állami anyakönyvekre vonatkozó részét ő dolgoztatta ki és a parlamentben hathatósan védelmezte. A közigazgatási bíróságokról szóló törvény is alatta szerkesztett és a fővárosi előjárások reformjait ő vitte keresztül. Belügyministerségének nevezetes mozanata az a súlyos küzdelem, amellyel 1893. nyarán a Máramarosmegyében fellépett heves kolerajárvány tovaterjedését a Chyzer Kornél min. tanácsos vezette közegészségügyi osztály hathatós támogatásával megakadályoznia sikerült. A Wekerle-kabinettel ő is lemondott tárcájáról, mire a valóságos belső titkos tanácsosi címet kapta. Midőn 1895-ben a Magyar agrár- és járadékbank létesült, ő lett elnöke, ettől az állásától azonban 1901-ben az összeférhetlenségi törvény intézkedése következtében megvált. Az 1892-96. országgyűlésen előbb a zombolyai, majd ministersége alatt a kolozsi kerületet képviselte. 1896-ban Arad városát hódította el az ellenzék, míg 1901-ben Szatmár város és a csacai kerület mandátumait nyervén el, a szatmárit tartotta meg. 1903. november 3-án a Tisza-kormány kereskedelemügyi minisztere lett. Ez állásában mindenekelőtt újraszervezte a kereskedelemügyi minisztérium ügybeosztását, igen becses emlékiratot adott ki a magyar ipar fejlesztéséről, előkészítette az ipartörvény revízióját az erre vonatkozó hazai és külföldi joganyag összegyűjtésével és közzétételével. Törvényjavaslatot készített a munkások baleset ellen való biztosításáról, amely kérdéssel két vaskos kötet hagyta el a sajtót, valamint egybegyűjtötte a hasánapni munkaszünet törvényes szabályozására vonatkozó teljes anyagot, mely szintén vaskos kötetben látott napvilágot. Ministersége alatt 1904. április 16-án tört ki a vasúti sztrájk, amelynek megszüntetéséhez nagyban hozzájárult az a körülmény, hogy a forgalmat még az alkalmazott munkába állása előtt részben helyre tudta állítani. 1904. szeptemberében megkötötte az olasz és 1905. januárjában a német kereskedelmi szerződést. A Németbirodalommal való kereskedelmi szerződési tárgyalásokat mint a magyar kormány megbízottja, személyesen vezette és folytatta le a német császári kormány megbízottjával. Az 1905-iki általános választások alkalmával Budapest székesfőváros VII. kerületében Vázsonyi Vilmossal, Szatmáron pedig Kelemen Samuval szemben kisebbségben maradt, négy nappal később azonban Szászsebesen megválasztották. Az 1906-iki választáson nem lépett fel. Khuen-Héderváry gróf miniszterelnökké történt kinevezése után a keres-

kedelmi tárcával kínálta meg, melyet elfogadott. Abban az évben Iglon heves harc után megválasztották. Ez volt a Khuen-kormány első választási győzelme. Az 1910-iki általános választáson két kerület választotta meg, újból Igló és Pozsony. Iglón Hieronymi 988, ellenfele Máriássy Tibor 722, Pozsonyban Hieronymi 937, Sziklay Ottó 289 szavazatot kapott. Most Pozsonyt képviselte. (Működését tárcarovatunkban méltatjuk)

Hieronymi Károly utóda.

Ami a kereskedelmi miniszteri tárcát illeti, a nemzeti munkapárti körben tartózkodtak, a mély gyászra való tekintettel, minden kombinációtól, azonban politikai körökben több név került a mai nap folyamán forgalomba. Igy Láng Lajos, Serényi Béla gróf, Beöthy László, sőt egy estilap Tisza István grófot is szóba hozza. Azonban ezek mind csak, merő kombinációk, annál is inkább mert Láng Lajos nem hajlandó nyugalmas tanári állását felcsereálni a sok munkát követelő miniszteri székkal, Serényi pedig jól érzi magát a földművelésügyi minisztériumban s szintén nem mutat hajlandóságot, hogy a sokkal fárasztóbb tárcát vállalja. Egyelőre tehát semmiféle intézkedés e tekintetben nem várható.

Tanulás az életből az életnek.

— Tanító növendékek az aradi törvényszék főtárgyalásain. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 4.

Azt a fontos, de rendszerint egyhangu munkát, amelyet az aradi törvényszék gyermekbírója a fiatalok bűnösök megmentése érdekében végez, ma délelőtt érdekes esemény tette színessé.

A tárgyaló teremben, amelyben máskor a hivatalos személyeken, a vádlottakon s tanúkon kívül ugyszólván senki sem fordul meg, a tanítóképző intézet negyedik osztályának mintegy harminc növendéke jelent meg; Keszler Károly tanárúknak, a kitűnő pedagógusnak vezetésével, hogy a szociálpedagógia terén szerzett elméleti ismereteiket gyakorlati és elméleti úton kiegészítsék.

Véletlenül a tárgyalásra kerülő ügy is érdekelte a tanítóképző intézetet. Az intézetnek a Pécskai-úton fekvő mintakertészetéből ugyanis egész nyáron állandóan lopkodták a gyümölcsöt és az éretlen szőlőt. Fazekas Dénes kertész hosszú ideig nem tudott a tettesek nyomára akadni, míg végre egy napon a csósszal együtt észrevette, hogy a szomszédos Pauzár-féle kertészet három tanonca egy szőlős kosárral mászik át a kerítésen. Fazekas, a kertész a tolvajok után sietett, de ezek a kosár szőlőt már elrejtették és miközben a fiatal bűnösök javában erősítették ártatlanságukat, a csósz észrevette, hogy egyiküknél egy ócska revolver van. Mindhárman betöréses és fegyveres lopás vádjával kerültek a gyermekbíró elé, amelynek tanácsa Köller János táblabíró elnöklettel Lehmann Viktor és Szabó István szavazóbírákból alakult meg. A vádat Eckensberger Károly királyi ügyész képviselte, a védelmet Szabó Frigyes dr. látta el.

A fiatal bűnösök, névszerint Tóth Mihály, Biró Béla és Biró Ferenc beismerték ugyan a lopást, de azzal védekeztek, hogy nekik a kertész többször ígért szőlőt, de sohasem adott, s nem tudtak ellenállni a kísértésnek.

Láng Mihály tanítóképzőintézeti igazgató, aki sértettként jelent meg, kijelentette, hogy nem kívánja a vádlottak megbüntetését, sőt utasította a kertészt, hogy a vádlottaknak megja-

vulásuk esetére, szőlőérés idején vasárnaponként szőlőt adhat.

A bíróság Tóth Mihályt egy napi fogházra, a két Biró fiút dorgálásra ítélte.

A tanítójelöltek még több fiatalok bűnösnek tárgyalását hallgatták végig élénk érdeklődés mellett. Keszler tanár e jelentős s a gyakorlati életben nagy jelentőségű kezdeményezésének, növendékei lelkében, úgy kívánt maradandó hatást biztosítani, hogy felkérte Szabó Frigyes dr. ügyvédet egy előadás tartására, amelynek tárgya a fiatalok büntetőjoga lesz.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Testőr, vigjáték Almásy Endre és Retteggy Margit vendégjátéka. (C. bérlet.)

Szombat: Nászinduló, színmű. Retteggy Margit vendégjátéka. (A. bérlet.)

Vasárnap: Délután: Cigányszerelem, operett. Este: A bolond, opera. (B. bérlet.)

* Biró Lajos Aradon. A vidék nagyobb városaiiban nagy ünneplések közt most mutatja be a *Kultura* című irodalmi vállalat Biró Lajost, a kiváló író, *A sárga lilium* illusztris szerzőjét. A *Kultura* már Szendrey Mihály aradi szinigazgatóval is megállapodott, hogy június hónapban lehozza Aradra Birót, aki *A sárga lilium* előadása alkalmával irodalmi eseményekkel, konferánsszal szórakoztatja a publikumot. Szendrey a vásárhelyi szezon Biró Lajos gyönyörű darabjával és az író bemutatkozásával kezdi meg.

* Egy híres színész halála. Tőkés Emilia, aki a hatvanas években az ország egyik legünneltebb színművésznője volt és már a nyolcvanas években nyugalomba vonult, 77 éves korában, május elsején Debrecenben meghalt. Tőkés Emilia előkelő családból származott és az ötvenes évek elején, 16 éves korában lépett a színpadra s mesés szépségével, ezüstcsengésű hangjával fényes sikert aratott. Néhány évig a debreceni közönség becézett kedvence volt, később Kolozsváron, 1857-ban Aradon mint kiváló népszínművésznő, Kassán és Budapesten aratott sikereket. Legutoljára éveken át Csóka Sándor szinigazgatónál működött és az 1884-ik év nyarán a budai közönség is nagy szeretettel ünnepelte. Pályafutását mint naiva kezdte, később néhány évig, mikor a régi népszínmű fénykorát élte, népszínművésznő lett és mint ilyen 1854-ben Bécsben is vendégszerrepelt egy magyar színtársulatnál, ahol szépségével és dalaival a bécsi közönséget is meghódította. Később társalgási színész lett és Prielle Kornélia mellett őt ismerték el, mint legjobb „Kaméliás hölgy”-et, amint hogy Sardou és ifj. Dumas nőalakjainak ő volt nálunk a leghivatottabb megszólaltatója. Debrecenben temették el nagy részvét mellett; temetésén a színtársulat gyászdarabokat énekel, Mándoky Béla pedig, aki egykor partnere volt, megindító bucsubeszédet tartott sirjánál.

* Kétféle szerelem. (Betiltott mozgókép az Apollóban.) A gyakorta nagyon is erkölcsös német rendőrség, mint a lapok azt megírták, betiltotta a „Kétféle szerelem” című mozgóképet, mert egyes jeleneteit pikánsnak találta. A magyarországi rendőrség már nem volt annyira elfajult a „Kétféle szerelem”-mel szemben, amelynek kétségtelenül vannak merészebben reálisabb jelenetei is, de ezek semmiesetre sem hájgák át a közszemérmét és a józólést s így a nagyszabású kép Magyarországon való előadását megengedték. Eddig csak a fővárosban került bemutatásra ez a megle-

pősen érdekesítő s megkapóan reális mozgókép s Budapest cinikus népét is lázba tudta ejteni. Az aradi Apollo-színház naponta 400 korona használati díj mellett sikerült a „Kétféle szerelem” filmjét néhány napra megszerezni s a szenzációs szociológiai drámát már a pénteki előadás megkezdése előtt bemutatták s ezzel megelőzi az összes vidéki mozgóképszínházakat. A nagykonceptiójú kép főszereplője egy fővárosba kerülő egyetemi hallgató, akit egy raffinált kokott, aki masszírozónként üzi a foglalkozását, hálójába kerit. A fiút csak úgy tudja a züllés útjáról visszatéríteni az anyja, hogy ő is kokottnak öltözködik s addig kacérkodik a fiával, míg az szerelmes lesz belé, aztán leleplezi magát. A kétféle szerelem című képet az iskolák növendékei nem nézhetik meg.

177

* A lyoni futár. (Az Uránia szenzációja.) Pathé, ez a világhírű kinematografus ismét remekelt. Az ő nagyszerű apparátusával elkészítette a francia forradalom egyik legmeggrázóbb tragédiáját és ezt a képet sietett az aradi Uránia rendelkezésére bocsájtani. Rendkívül bonyolult módon halad az egész mesészöveg, amely bámulatosan izgatott.

175

A kellemetlen kibic.

— Tömeges párbajok. — Megsértett színesek. —

Távirati tudósítás.

Kolozsvár, máj. 4.

A kolozsvári nemzeti színház fővárosi vendégének, Király Ernőnek kellemetlenné tette a vendégenapokat az éjszaka lejátszódott és még most is folyamatba levő affér. A lovagias ügynek egész sorozata keletkezett egy éjszakai incidensből s a kolozsvári kávéházak tegnapi csataterékké alakultak át: komoly párbajok tartanak haditanácsokat a márványasztalok mellett.

A kínos ügy színhelye csak részben a Mátyás király-téri Gárdonyi-kávéház, komolyabb fele az afférnak a fővárosi aszfalton zajlott le. Ide tért be szerdán éjszaka egy kisebb társaság, köztük Király Ernő és Horti Sándor. A két színész osztonos piké-partiba kezdett a kávéház külső szobájában, míg a belső teremben nagyobb társaság mulatott.

A társaság egyik tagja, egy Domokos nevű fiatalember, odalépett a kártyázókhoz. Ismerte Hortit, akivel nyomban beszédbe is elegyedett. Ez a beszélgetés azonban ugylátszik zavarta a játékosokat, mert Horti is, Király is ismételtén kérték Domokost, hogy ne zavarja őket a játékban. Közben a belső szobából az ingerült szóváltás zajára többen kijöttek s körülvették a kártyaasztalt, Király erre odaszólt hozzájuk:

— Egy kis levegőt uraim!

— Velünk ne beszéljen ilyen hangon! — volt a válasz. Néhány perc múlva olyan izzó lett a hangulat, hogy az asztalt körülálló társaság egyik tagja névjegyet vett elő s annak jeléül, hogy lovagias utra kívánja terelni az ügyet, átadta Királynak. Király erre megmondta a nevét és lakását s ezzel fogta is a kalapját, fizetett s eltávozott a kávéházból.

Pár perc múlva követték társai is, de még nem is csatlakozhattak Királyhoz, mikor a másik társaság is az utcára jött s egyikük sértő kifejezéseket kiáltott a távozó Király elé. Király visszament s mikor az illető, Végh József joghallgató ismételt sértő kijelentéseit, inzultálta a fiatalembert. Ez viszont bottal támadt rá. Közben odaérkezett Gálosi Zoltán, a színház tagja s a Király-féle társaság többi tagja is. Mikor meghallgatták, hogy Végh reájuk is értette kijelentéseit, as inzultus megismétlődött.

A kínos utcai botrány ma egy csomó lovagias ügy alakjában folytatódott. Végh József provokálta Imre László dr. albirót, akinek Bándy dr. és Papp Viktor a segédei, Király Ernő, akinek Gáthy Kálmán és Zeyk József a megbízottai, Gálosi Zoltánt, akinek segédei Balogh Gábor dr. és Gáthy, végül Horti Sándort, aki Bándy Györgyöt és Körmendy Kálmánt nevezte meg segédeivel.

Király Ernő így mondotta el az affér történetét:

— A Nagy Gáborban vacsoráztam szerdán Horti Sándor és néhány barátja társaságában. Innen bementünk a Gárdonyi-kávéházba, ahol pikézés közben asztalunkhoz jött egy Domokos nevű fiatalember, akit soha sem ismertem s folytonos közbeszólásokkal zavarta a játékot. Erre úgy Horti, mint én felkértük, hogy távozzon az asztalunktól. Mikor pedig Domokos urhoz több barátja is csatlakozott, megismételtem a kérést. Emiatt összeszólalkoztam Végh Józseffel, aki átadta névjegyét s akinek én is megmondtam a nevemet és lakásomat. Természetesen ezek után nem maradhattam a kávéházban s azonnal távoztam. A Kikakker-kávéház előtt tartottam, mikor Végh, akivel szemben pedig lovagias utra terelődött már az ügyem, utánam kiabált:

— *Csirkefogó!*

Erre visszafordultam s megkérdeztem tőle, kire értette a sértést.

— Mindnyájukra! — volt a válasz. Erre én arculütöttem s mikor botot emeltem rám, megismételtem az inzultust. Ekkor jött oda Gálósi Zoltán, aki mikor meghallotta, hogy a „csirkefogó” szót az egész társaságra értette Végh, szintén inzultálta s az alapos leckét megismélték társaságunk oda érkező tagjai is. Ennyi történt s most lovagias uton fogok elégtételt venni a brutális támadásért, amelyben mindenek nélkül részesítettek.

Hieronymi és Arad.

(A város képviselője.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 4.

Aradvárosa 1896-ban választotta meg képviselőjévé Hieronymi Károlyt. Hieronymi, mint Arad képviselőjelöltje 1896. október 16-án érkezett Aradra az esti gyorsvonattal, Végh Aurél kir. tanácsos, az aradi szabadelvű-párt elnökének kíséretében, hogy programbeszédét elmondja. A vasutnál nagy tömeg várta a képviselőjelöltet, megjelent ott Aradváros társadalmának ugyyszólván minden vezető férfja. Hieronymit a pályaudvaron Almási T. Pál polgári iskolai igazgató üdvözölte, amire Hieronymi röviden válaszolt. Majd kocsira ültek, s fellebogozott városon keresztül a Fehér Kereszt-szállóhoz hajtottak, ahol óriási embertömeg fogadta a képviselőjelöltet s lelkes ovációkban részesítette. Este társasvacsera volt a Központi szálló nagytermében, amelyen Fábian László főispán, Salacz Gyula polgármester, Szathmáry Gyula alispán, Inslitóris Kálmán főjegyző s a város előkelőségei közül igen sokan jelentek meg.

Másnap Hieronymi korán reggel kiutazott Pécskára, ahol az aradi és csanádi egyesült vasutak által üzembe helyezett accumulatoros kocsikat szemlélte meg. Majd visszatérve Aradra, látogatásokat tett a város illusztris képviselőjelöltje. Ebédre Domány József borkereskedő vendége volt Hieronymi, délután pedig látogatásokat, küldöttségeket fogadott. Este a színházi előadást nézte meg Hieronymi, majd átment a Dobránszki-féle vendéglőbe, ahol tiszteletére óriási közönség gyűlt egybe, akik a vacsora egész folyamán meg-megújuló ünnepségben részesítették a népszerű képviselőjelöltet.

1896. október 18-án, vasárnap délután tartotta Hieronymi programbeszédét. A Fehér Kereszt hatalmas terme nem volt képes befogadni a választópolgárokat, oly óriási számban jelentek ott meg. Végh Aurél pártelnök nyitotta meg a gyűlést; majd küldöttség ment a képviselőjelöltért. Óriási taps, éljenzés fogadta Hieronymit, amelynek lecsendesülése után Végh Aurél üdvözölte őt, s felkérte programjának kifejtésére.

Hieronymi Károly több mint másfél óra, hatalmas koncepcióju beszédben fejtette ki

programjának minden sarkalatos pontját, s hosszasan foglalkozott Arad speciális kérdéseivel is.

A programbeszéd végeztével Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő mondott köszönetet a választópolgárok nevében.

Este nyolc órakor a Fehér Keresztben bankettre gyűlt össze a közönség. A banketten Fábian László főispán a királyra mondott pohárköszöntőt; Haász Sándor Hieronymit, Fényes Dezső Fábian Lászlót, Tolnai János Bánffy Dezső miniszterelnököt, s a kormányt, Varjassy József az aradi szabadelvűpártot, Révész Adolf Hieronymi Károlyt éltette.

Hieronymi Károly általános figyelem között kezdte meg beszédét.

Azon nézetének adott kifejezést, hogy Aradmegye és Aradváros szorosán össze van egymással forrva. Itt csakugyan úgy mondotta, olyan állapotok vannak a miket Széchenyi látónoki szeme előre látott. Példának felhozta az arad-csanádi vasut accumulatoros kocsiját, melyhez hasonló a földön még nincs. Oly vívmány ez különösen oekonomikus téren, amely egész új alapokra fogja fektetni vasutaink ügyét. Ez is Aradról indul ki, abból a városból, a hol minden arra méltó ügy megtalálja lelkes támogatóit. Mikor még államtitkár volt, abban az időben felkereste őt Bobus Zsigmond báró, a néhai Boros Béni és Vásárhelyi Béla, a kik előadták, hogy vasutjukhoz kocsikat akarnak beszerezni, de elég pénzük nincs hozzá. Oly meggyőző erővel, oly lelkesedéssel tudtak beszélni a vasut mellett, hogy ő még aznap este lejött Aradra s itt meggyőződött arról, hogy ugyszólván semmiből teremtették meg az első vicinális vasutat s oly olcsón, ahogy vasut még nem épült. Programbeszédében már elmondotta, s most ismételt hangsúlyozza, hogy Magyarország Alföldjének egészen más képe lesz az öntöző-csatornák létesítése után, mint a minő most van. Aradmegye ebben is elüljár: ott van a paulisi csatorna, a mely kiszámíthatlan áldást hoz a környékre. Arad virágzó ipartelepei szintén azt bizonyítják, hogy Széchenyi mondása teljesülöben van a polgárok energiája, összetartása folytán. Erre a szellemre, az Arad polgárai közt meghonosodott egyetértésre üritette poharát.

Felköszöntöket mondottak még Nikodém János, Inslitóris Kálmán, Végh Aurél.

1896. október 28-án volt a választás. Két jelölt állott szemben Hieronymi Károly (szabadelvű párti) és Péterffy Antal (függetlenség). A választási elnök Kristóry János volt. A választás este, pontban hat órakor ért véget s annak eredményeképen Hieronymi Károly 505 szótöbbséggel Arad szab. kir. város országgyűlési képviselője lett.

Hieronymi öt esztendeig képviselte Aradot; ez idő alatt nem volt miniszter, mert a Bánffy kabinetben nem vállalt tárcát. Ebben az időben az agrárbank igazgatója volt.

Hogy Hieronyminek Araddal megszakadt a politikai összeköttetése, annak az volt az oka, hogy ő kilépett a kormánypartból annak idején, mikor Bánffy ellen az obstrukció dühöngött és az ellenzék mindenáron megakarta bukztatni Bánffy-t. Akkor tudvalevőleg Andrássy Gyula gróf és több számottevő mágnás elhagyta Bánffy táborát s velük ment Hieronymi is. Ezt Aradon rossz néven vették tőle, mert Bánffy Aradon nagy népszerűségnek örvendett és helytelenítették a Bánffy ellen megindult obstrukciót.

Hieronymi kilépése után az aradi szabadelvű párt a Fehér Keresztbe gyűlést hívott

egybe, amelyen Salacz Gyula akkori polgármester a következő hosszú ideig emlékezetes kijelentést tette:

— *Ezzel az urral leszámoltunk!*

Ezt a kijelentést azonban később Salacz Gyula se vette egészen szigoruan, mert amikor a város érdeke úgy kívánta ő is és számos más közéleti férfi is Hieronymihez fordult a város érdekében és Arad egykori képviselője abszolte nem érezte nehezét a várossal szemben azért, mert elfordult tőle és a következő cikluson nem ajánlotta fel neki a mandátumot, hanem Salacz Gyulát választotta meg.

Annak, hogy miért nem ajánlották fel a jelöltséget Hieronyminek a következő cikluson, rendkívül érdekes oka volt. A szabadelvű párt ugyanis elhatározta, hogy Hieronyminek felajánlják a mandátumot, de a párt akkori elnöke, Tagányi István zsebében felejtette a táviratot, amelyben fel kellett volna ajánlani a kerületet. Így Hieronymi máshol vállalt mandátumot.

Hieronymi képviselője ideje alatt az aradi Weitzer gyárnak igazgatósági tagja volt, ezt az állást még hosszú ideig meg is tartotta s e minőségében gyakran lejött Aradra. Állandóan érdeklődött is a város közügyei iránt. Mint az agrárbank elnökgazgatójának sokszor volt alkalmá Arad finánciális életét megfigyelni és a városnak segítségére lenni. Ez időben is Hieronymi készséggel tett eleget egykori kerülete kívánságainak. Különben még a legutolsó időben is élénk figyelmet tanusított Arad iránt. Amikor tavaly Aradról küldöttség ment fel Tisza István grófhhoz, a mandátumot felajánlani, Hieronymi melegen érdeklődött Arad iránt és kedvesen emlékezett meg arról az időről, amikor Aradon képviselő volt.

Tolnay János dr., aradi ügyvéd, aki a Hieronymi megválasztása idején a szabadelvű párt jegyzője volt, mint egy tíz évvel ezelőtt Karlsbadban több hetet töltött a miniszterrel, aki akkor is több ízben nagy szeretettel és közvetlenséggel beszélt Aradról.

A gyászhir vétele után az üzletvezetőségi palotára, a posta épületre kitűzték a gyászlobogót. Varjassy Lajos polgármester intézkedett, hogy a városházán holnap kitűzzék a gyászjelet. A temetésen Aradváros képviselőjében Nemess Zsigmond dr. országgyűlési képviselő jelenik meg.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1911. évi május hó 10-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. A tanács beterjeszti a csatorna és vízvezeték berendezési magánkölcsön 1910. évi zárszámadását. Az autobsz vállalat felügyelő-bizottságának előterjesztése a vonatkozó szabályrendeletnek revíziója tárgyában. Polgármester előterjesztése a gyámügyi kiküldöttek közé egy tag beválasztása iránt. U. a. jelentése Binder Gyula számvívóségi számítt ellen lefolytatott fegyelmi eljárás eredményéről. Aradvármegye törvényhatósági bizottságának megkeresése kórház bizottság kiküldése iránt. Az Aradvárosi egyesületek kérvénye vasárnapi alkohol tilalom ügyében. A tanács előterjeszti, hogy Herczeg Lajosné, Fodor és Reisinger, Kovács Imre, Teleky Miklós, Grallert Rezső, Batori János, Zrupkó János, Csákány József, Megyery László, Gyapjas Lajos, Obstmayer András, Schuch András, Rózsa György, Kreinicker Sándor, Kecske-méti András, Weichelt János, Tomits Pál, Szilágyi Manó által emelt új épületek bérjévedelmeire a községi adómentesség megadásék.

HIREK.

— **A király.** *Budapestről* jelentik: A király ma a szokott időben, reggel négy órakor kelt föl s negyed hétkor *Gizella* bajor hercegnő busulátogatását fogadta, aki hét órakor *Wallseebe* utazott. Fél tizkor *József* királyi herceg jelent meg a király előtt s mint ujonnan kinevezett altábornagy bemutatkozott a királynak. Mint a *Budapesti Tudósító* jelenti, a király állapota teljesen kielégítő. Egy lapnak az a híradása, hogy a királynak tegnapi megérkezésekor az udvari szalonkocsiból való kiszállása alkalmával támogatásra lett volna szüksége, teljesen alaptalan, a miről egyébként tegnap a közönség is meggyőződhetett, a mely a királyt a legjobb erőben és friss egészségben látta; a király egyáltalán nem indult volna el az utra, ha ilyen segítségre szüksége lenne. Az a jelentéktelen gégefőlob, a melyet a király a gyakori fogadásokon való sok beszéddel szerzett, a gödöllői jó levegőn, remélhetően, hamarosan elmúlik. Minthogy a király *Gödöllőt* ép abból a célból keresi fel, hogy kimélje magát, nagyon valószínűtlen, hogy mostani magyarországi tartózkodása során általános kihallgatásokat adna. *Gödöllőről* a király csak kivételes alkalmakkor fog *Budapestre* jönni. Ma délután *Monte nuovo* herceg első főudvarmester, *Pálffy* herceg magyarországi udvarnagy és *Kerzl* dr. vezérfőtörzsorvos automobilon *Gödöllőre* utaztak, hogy a király fogadására tett készüléket megsejmeljék. Még nincs megállapítva, hogy a király melyik napon megy *Gödöllőre*: két-három napig még okvetlenül *Budapest*en marad. Teljesen bizonytalan, mikor ér véget a király mostani magyarországi tartózkodása; csak annyi bizonyos, hogy néhány hétre fog tartani.

— **Péter király nyaralása.** *Belgrádból* jelentik: Péter király párisi látogatása után több heti kurára *Ribarska Banja* szerb fürdőre megy, ahol minden nyáron néhány hetet szokott eltölteni.

— **Aehrenthal gróf hazaérkezése.** *Bécsből* jelentik: *Aehrenthal* gróf, akinek állapota kitűnő, május 26-án érkezik vissza szabadságáról.

— **Vád egy miniszter ellen.** *Stokholmból* jelentik: Az országgyűlés tengerészeti bizottsága tizenhárom szavazattal tizenegy ellen elhatározta, hogy az országgyűlésnek indítványozni fogja *Aerenberd* volt tengerészeti miniszternek vád alá helyezését, mert az országgyűlés által a flotta számára megszavazott összegeket önkényesen tullepte.

— **Kilépése a Justh-pártból.** *Budapestről* jelentik: A szocialistákkal történt választójogi szövetkezés megbontotta a Justh-párt eddig egységes sorait. *Fráter Loránd* ma levélben bejelentette, hogy kilép a pártból. Hasonlóan cselekedett *Matzky Emil* is. A két képviselő azt hozza fel a kilépés okául, hogy a párt multkori határozatában nem hangoztatta a nemzeti eszme szolgálatát és hogy ők a nemzetiségiekkel nem hajlandók szövetkezni. *Apponyi Albert* gróf, *Bánffy Miklós* gróf, *Förster Aurél* és mások melegen gratuláltak *Fráter Loránt*nak kilépése alkalmából. *Bánffy Miklós* gróf azt mondotta, hogy az, a mit most *Justhék* csináltak, mindeddig hallatlan volt Magyarországon.

— **Nyíry altábornagy állapota.** *Bécsből* jelentik: *Nyíry* altábornagy volt honvédelmi miniszter állapotáról a következő jelentést adták ki: Az erőhanyatlás fokozódik. Állapot egyéb-

ként változatlan. Érverés 160 és 180 között ingadozik. Érverés gyenge és igen szabálytalan.

— **A román zsinat befejezése.** Négy napi ülés után ma befejezte az aradi gör. kelet-román egyházmegyei zsinat tanácskozásait. A mai napon napirend előtt két felszólalás történt. Az egyik felszólaló *Opreán György* dr. nagyszentmiklósi ügyvéd azt sürgette irjanak fel a vallás- és közoktatási miniszterhez az iránt, hogy a hódmezővásárhelyi görög keleti egyházat, — melyet a koalíciós kormány autokefaunak, önállónak nyilvánított és a karlócai metropolitának rendelt alá — helyezze ismét vissza az aradi egyházmegyébe és önállóságát szüntesse meg. A másik felszólaló *Oncu Miklós* dr. azt indítványozta, hogy az Aradon felállítandó gör. keleti román polgári leányiskola építését még ez évben kezdjék meg. A zsinat az indítványhoz hozzájárult. Ezután áttértek az 1911. évi költségvetés tárgyalására és azt vita nélkül megszavazták. Néhány indítvány letárgyalása után a püspök köszönetet mondott a zsinat tagjainak figyelmükért és szorgalmukért, melyet az ülésezések alatt tanúsítottak. A zsinati tagok köszönetét a püspök iránt *Ungureán dr. temesvári ügyvéd* tolmácsolta. Egy órakor a zsinat ülése véget ért.

— **Az olasz király unokaöccsének megfenyítése.** *Rómából* jelentik: *Livornóban* a király parancsára kirekesztették *Szaleni gróft* a tengerészeti hadapród iskolából. A kirekesztés okát nem tudják. A huszonkét éves *Szaleni gróf* a királynak unokaöccse és az aosztai hercegnek fia. — Egy másik római távirat szerint a megrendszabályozás azért történt, mert a fiatal gróf tékozló és kicsapongó életet folytatott s e miatt elvesztette a király kegyét. *Szaleni grófnak* husvétkor *Rómába* kellett volna jönnie, hogy a király előtt igazolja magát, de a fiatalember minden igazolás nélkül *Génuába* ment.

— **Eljegyzés.** *Nyáry László*, az aradi rendőrtisztikar szorgalmas és szimpatikus tagja eljegyezte *Rámer István* rendőrkapitánynak, a gáji rendőrség vezetőjének bájos leányát, *Loncit*.

— **A kanászból lett altábornagy tizenkét milliója.** Hetvenhárom évvel ezelőtt besorozták az osztrák hadseregbe *Bus István* báboni (Somogy megye) kanászt. A szép, szálás legény hősiiesen viselkedett a csatákban s szédületes karriert futott meg s 1887-ben altábornagyi rangban vonult nyugalomba. *Bécsben* telepedett le s ott is halt meg 1893-ban. Amikor a bagyatekát leltározták, kiderült, hogy tizenkét milliókorona maradt utána. Erre az óriási vagyona egyetlen örökös se jelentkezett. Évekig az osztrák államkincstár kasszájában hevert a sok millió, míg most föléledtek az örökösök. Egy öreg erdész, *Gál János*, nemrégiben egy régi német ujságban azt olvasta, hogy *Bus István* örökösait jelentkezésre hívják föl és figyelmeztetik az örökösöket, hogy záros határidőn belül jelentkezzenek, mert ellenkező esetben elesnek jogaitól. *Gál János* felesége, *Császár Anna*, akinek édesanyja, *Bus Katalin*, testvére volt az örökösöknek. Igényt tartanak az örökségre *Szányi Fülöp* adonyi és *Németh János* felsőőrögi földművesek feleségei is, akik másodunokatestvérei a tábornoknak. Az örökösök a tizenkétmillió örökségért pórt fognak indítani és ha nem kapnak igazságot, s felsége elé mennek panaszsra.

— **Köszönetnyilvánítás.** A *Kossuth Lajos*-asztaltársaság 20 koronát adományozott az aradi polgári jótékony-egyletnek, melyért köszönetet mondanak *Sarlot Domokos* egyl. elnök, *Maresch Gyula* pénztárnok.

— **A megpofozott tartalékos tiszthelyettes.** Tipikus magyar vidéki eset következik alább, minden szereplője annyira tipikus, hogy fölösleges e helyen kommentárral kísélni az esetet.

Hugyecz György tekintélyes beszercebányai építőmester már hosszabb idő óta foglalkoztatta irodájában *Kepecs György* tartalékos tiszthelyestest. Mivel *Kepecs György* hivatalos dolgát nem végezte pontosan, *Hugyecz György* több ízben szemrehányást tett neki e miatt. Néhány hónappal ezelőtt a fiatal ember elkésve érkezett az irodába, amire főnöke mezdorgálta. Heves szóváltás kerekedett köztük s végül *Hugyecz György* annyira kijött sodrából, hogy tettelegesen inzultálta hivatalnokát. *Kepecs György* e miatt párbajsegédeket küldött főnökéhez, aki azonban kijelentette, hogy nem ad fegyveres elégtételt, azonban kész a bocsánatkérésre. Mivel *Kepecs* nem kapott fegyveres elégtételt, mint tartalékos tiszthelyettes, jelentést tett ügyéről a katonai hatóságnak. Onnan azt az utasítást kapta, hogy a polgári bíróságnál keressen elégtételt. Ebben a pörben a minap volt a tárgyalás és *Koritsánszky királyi* járásbíró mindössze husz korona pénzbüntetésre ítélte becsületsértésért az építőmestert. Az enyhe büntetés nem elégitette ki a tisztikart, amely most már magáévá tette *Kepecs* ügyét. A tisztikar azzal a követeléssel fordult az *Uri kaszinóhoz*, hogy zárja ki kebeléből *Hugyecz Györgyöt*. A kaszinó választmánya azonban akként döntött, hogy *Hugyecz* továbbra is tagja maradjon a kaszinónak, mivel az affaire-ban csak a fegyveres elégtételt tagadta meg, ellenben minden kikötés nélkül följánlotta a bocsánatkérést. A kaszinónak ez a döntése arra bírta a beszercebányai aktív katonatiszteket — a közösöket és honvédeket egyaránt — hogy mindnyájan kiléptek az *Uri kaszinóból*, sőt bejelentették kilépésüket a *Sport klubból* és a *Polgári kuglizó társaságból*, amelyeknek az építőmester is tagja. A hadtestparancsnok elrendelte, hogy a tartalékos tisztek és tiszthelyettesek is lépjenek ki az egyesületekből, s mivel ennek tagjai hetven százalék erejéig tartalékosok, mind a három intézményt rövidesen be kell majd csukni.

— **Üdvözlét a nyilttérben.** *Csányi Mátyás* karmester a napokban a „Városi Kávéház”-ban egy magányos asztalnál feketéjét szüröcsölte, midőn megjelent előtte *Sándor Jenő* dr., hódmezővásárhelyi szimpatikus fiskális, a ki egyuttal a „Hódmezővásárhely” című lap főszerkesztője. Barátságos beszélgetés után elválásuk előtt odaszólt *Sándor dr. ügyvéd*:

— Hát kiket tiszteltet Vásárhelyen?

— Tiszteltetem *Arany Jánost*, a számvevőt, *Cukor Bálint dr. rokonomat*, *Ispán Jenő* gyógyszerész és *Reiter dr. orvos barátaimat*.

— Hogy el ne felejtsem, felírom ezeket a neveteket, — szólt az ügyvéd szerkesztő.

Mánap a „Hódmezővásárhely” című lap nyilttéri rovatában a következő közlemény jelent meg:

„Nyilttér.” *Csányi Mátyás*, az arad-vásárhelyi szintársulat karnagya ez uton küldi *Arany Jánosnak*, *Cukor Bálint dr.-nak*, *Ispán Jenőnek* és *Reiter dr.-nak* üdvözlétét és baráti készszerítését.

— **Öngyilkos református lelkes.** *Budapestről* jelentik: A *dunavecsei virágkertes*, református paplaktól revolverdörrenés hangzott tegnapelőtt délben. Rémulten, szorongó szívvel rohantak be az utcáról az emberek a paróchiára és szomoruan ujságolták el egymásnak a megdöbbentő esetet.

— **Meghalt a nagyúszteletű ur,** — mondták — **öngyilkos lett, agyonlőtte magát.**

Benn a puritán egyéniségű kálvinista papi dolgozószobában a padlón vértócsában fekvő holttestet zokogva állotta körül Máthé Elek lelkész családja. Ötvenéves, virágjában lévő férfi volt a nagytiszteletű. Senki sem sejtette, hogy a halálba kívánkozik. Aznap reggel még gyönyörű prédikációt mondott az istentiszteleten, aztán hazament a paróchiára, ahol hivatalos dolgait intézte. Délután szobájába vonult, revolvert vett elő. Hogy biztosan célozhasson, a tükör elé állott, halántékához illesztette a csövet és elsütötte a fegyvert. Mire családja a fegyver dörrenésére berohant a szobába, vérborultan, holtan feküdt a padlón. Máthé Elek jó jövedelmű lelkész volt, de nagy adósságai voltak, amelyeket nem tudott törleszteni a nagycsaládu ember. Ezért lett öngyilkos. Tragikus halála nagy részvétet keltett a faluban, amelynek egész lakossága rendkívül szerette és tisztelte a derék, nagytudású lelkészt.

— A céltévesztett golyó. Krakóból jelentik: A pályaudvar előtt tegnap este rémes jelenet történt. Egy bolgár kereskedő, a ki Amerikába akart kivándorolni, a pályaudvar elhagyása után az utcán revolverből golyót röpített a fejébe, aztán még egyszer lőtt, de a golyó nem őt, hanem Walsznét, egy törvényszéki bírót feleségét találta és veszedelmesen megsebesítette. A golyó ezenkívül egy tanulót is könnyen megsebesített.

— Öngyilkosság a budakeszi szanatóriumban. A budakeszi erdőben lévő nemes célu Erzsébet királyné-szanatóriumban, ahol tüdőbetegeket gondoznak és gyógyítanak, ma hajnalban, kevéssel négy óra után borzalmas öngyilkosság történt. Az egyik beteg, Fried Jakab Károly harmincöt éves budapesti divatárkereskedő letette magát a harmadik emeletről az udvar kövezetére. Fried Jakab Károly már régen van a szanatóriumban. Az utóbbi időben nagyszűrűen javult az állapota. Már arról volt szó, hogy elhagyhatja a szanatóriumot és újra hivatásának élhet. Az éjszaka váratlanul igen nyugtalan volt a beteg, úgy, hogy két ápolót rendelték mellé. Rémképei voltak, félrebeszél. Reggel azt mondta az ápolónak:

— Borzasztót álmodtam, félek, hogy beleőrülök.

Az egyik ápoló reggeliért ment, a másik egy pillanatra a folyosóra vitte az ágyneműt. Ezt az időt használta fel Fried az öngyilkosságra. A harmadik emeleten lévő szobájának ablakán kiugrott, esés közben a fejét bezúzta az első emelet párkányán, aztán lezuhant a főajtó elé az udvar kövezetére. Az öngyilkos még élt, amikor a portás szobájába vitték, két óra hosszáig viaskodott a halállal, míg irtózatot kinok közt kiszendvedett. A budakeszi csendőrség még kihallgathatta. Fried a következőket mondta jegyzőkönyvébe:

— Bocsanatot kérek az uraktól, hogy öngyilkosságommal kellemetlenséget okozok a szanatóriumnak. Mondják meg Tauszk dr. professzor urnak, hogy köszönöm a jóságát. Azért dobtam el az életet, mert az éjszaka azt álmodtam, hogy már meghaltam tüdővészben. Végigszendvedtem, agonizáltam, koporsóba kerültem, rettenetes volt. Amikor felébredtem, nem tudtam az álomtól megszabadulni, üldözött, folyton magam előtt láttam. Ezért ugrottam ki az ablakon.

A csendőrség már kiadta a holttestet a családnak, amely az öngyilkos kereskedőt Budakeszin temetteti el.

— Mindenki tudja sokszor milyen nehéz a meghűléstől, vagy köhögéstől megszabadulni. Ajánlatos minden halogatás nélkül a Scott-féle

Emulsió-val, mely gyógyszerkamájából, méz és nátron hipofoszfitek hozzáadásával készül, kezdeni és mindaddig folytatni, míg ismét teljesen jól érzi magát. A Scott-féle Emulsió jótékony hatása már az első néhány kanál után mutatkozik és ettől kezdve a haladás igen könnyen megfigyelhető. Nagyon sokan, kik évekig hasonló betegségekben szenvedtek a Scott-féle Emulsió által új erőt és életörömet szereztek.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 4-én a következő születéseket, halálozásokat jelentettek be és házasságot kötöttek: Született: Mátyás Vilmos kereskedősegédnek Vilmos nevű fia. Popovics Teofil kereskedősegédnek Ludovica nevű leánya. Dán Péter földművesnek Julianna nevű leánya. Meghalt: Hoffmann Artur 37 éves ügynök. Özvegy Gusztávné 52 éves építési rajzoló neje. Bogdán Száva 60 éves házmester. Mikus György 88 éves napszámos. Oláh Sándor 48 éves napszámos.

— Házasság nem fordult elő.

— Ridikül, kizárták a játékosok, bórondók, sportcikkok, tenniszverők, labdák és hálók, futball, fúleslabda, sítábotok, illatszerek, kölni vizek, hajvizek, fogporok, mosdószappanok, kefe, fésű és pipere áruk legnagyobb választékban és legolcsóbban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrásy-tér 15. 228

— Szabó-féle pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér, 8 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hanzó Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1081

— Francia likörök legbiztosabb készítésére. — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér. Vojtek és Weisznál. 1450

SPORT.

+ Fővárosi labdarugó csapat Aradon. Vasárnap délután fél öt órakor újból fővárosi csapatot lát vendégül az Aradi Atletikai Klub, hogy összemérve velük erejét, kiváló sportlányosságban részesítse Arad mind nagyobb érdeklődést tanúsító közönségét. A vasárnap délutáni vendégcsapat a Nemzeti Sport Klub első osztályu budapesti játékosokból álló csapat lesz, mely figyelemre méltó szerepet játszott az első osztályu bajnoki mérkőzésekben s mindenkör a nagyközönség általános érdeklődése kísérté mérkőzését, nem egy meglepetést hozva szívós küzdelmeivel. A Nemzeti Sport Klub, mely a másodosztályu bajnokságból került tavaly az első osztályba. Ősszel majdnem az összes mérkőzéseit végig nyerte s ez első osztályu bajnokság egyik legkomolyabb jelöltje volt, míg a tavasszal érthetetlen balszerencse kísérte. A mérkőzés a tavaszi szezon egyik legértékesebb sport-szenzációja lesz.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Károlyi Gyula gróf sajtópöre. Emlékezetes, hogy Károlyi Gyula gróf főispán korában sajtópört indított az aradi Tribuna ellen, mert a román lap hevesen megtámadta a főrendiházban mondott, s a nemzetiségekről szóló beszéde miatt. A cikket az azóta meghalt Russu-Siriana János írta, a felelősséget érte Savu Constantin, a lap akkori szerkesztője vállalta el. A pör a nagyváradi ügyészség előtt folyt le, de most váratlanul megszűnt. A nagyváradi ügyészség ugyanis a napokban végzésileg arról értesítette Savu Constantint, hogy a pört nem kívánja tovább folytatni. A végzésben a pör megszüntetését nem indokolta meg az ügyészség.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — — — 357
 Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-
 lékállomás) — — — — — 151
 Kladohivatal és hirdetés osztály — — — 161
 Nyomda — — — — — 151

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Felolvasás a kamarában. „A könyvrevízió céljai és feladatai, revizori intézmények nálunk és a külföldön” lesz a címe annak a nagyjértékű előadásnak, amelyet Windisch Herman, az Osztrák-Magyar Bank aradi Fiókjának főnökhelyettese, ez évi május hó 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara székházának (gróf Apponyi Albert-körút 11. szám) dísztermében tartani fog. Az előadás iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Érdeklődőket a kamara elnöksége szívesen lát.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tévirati tudósítás.

Budapest, május 4.

Amerika 1/4-el olcsóbb. Kínlat, vételkérő gyenge, 15 ezer mm. 5-10 fillérrel olcsóbb.

Az áruk 60 kilónkénti száma:

	Dél	3 óra
	sávist	sávist
Rosa 1911. májusra	12.75-12.76	12.66-12.67
Rosa 1911. októberre	11.52-11.53	11.45-11.46
Rosa 1911. októberre	9.57-9.58	9.47-9.48
Tengeri 1911. májusra	6.30-6.31	6.70-6.71
Zab 1911. októberre	7.62-7.63	7.60-7.61

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Máj. 4. —

Magyar aranyárjádék 4%	— — — —	111.30
Magyar koronajárjádék 4%	— — — —	91.31
Magyar koronajárjádék 3 1/2%	— — — —	80. —
Magy. földteherm. kötvény 4%	— — — —	92.50
Magy. földteherm. kötvény	— — — —	94. —
Magyar nyeménysorsosy kölcsön	— — — —	322. —
Wisszasab. és szegedi sorajegy kölcsön	— — — —	156. —
Osztrák járadék papírban	— — — —	92.80
Osztrák járadék esztibe	— — — —	98.25
Osztrák járadék aranyban	— — — —	115.25
Osztrák koronajárjádék 4%	— — — —	92.65
1860. évi osztrák államsorajegy	— — — —	16. —
Osztrák-magyar bankrészevény	— — — —	19.35
Magyar hitelbank-részevény	— — — —	319.25
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	639.75
Osztrák-magy. államsorajegy részvény	— — — —	760.50
80 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	19. —
Német birodalmi marka	— — — —	117.30
London vista	— — — —	239.82 1/2
Páris vista	— — — —	94.77 1/2
9 márkás arany	— — — —	28.47

A Temesvári Lloyd-Társulat

tervezőtanácsának hivatalos árjegyzéke.

Tévirati tudósítás.

(Áruk 50 kilogrammonkénti koronás értékekben.)

1910. Máj. 4.

Buzsa (szokvány-minőség):		
75 kilogrammos	— — — —	21.10-21.20
76	— — — —	11.20-11.30
77	— — — —	11.30-11.40
78	— — — —	11.40-11.50
Buzsa (Temesvári keresk. ár):		
75 kilogrammos	— — — —	21.00-21.10
Rosa	— — — —	8.29-8.30
Arpa	— — — —	7.75-7.80
Zab	— — — —	8.40-8.50
Tengeri	— — — —	6.00-6.10

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem

— Máj. 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; kősep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 169—170 fillérig; fiatal kősep páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 180—183 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertéslelészám: máj. hó 1. napján volt készlet 23168 darab, máj. 2. napján rohajtott — darab, máj. 2. napján elszállított 139 darab, május 3. napjára maradt készletben: 29029 darab.
A hízott sertés falet irányzata nyugodt.

Felelős szerkesztő
BOLGAR LAJOS.

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1911. május hó 5-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

Almásy Endre és Retteggy Margit vendég-felléptével:

A t e s t ő r.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

A színész	Almásy E.	A színésznő anyja	Benkőné.
A színésznő	Retteggy M.	A bitelező	Kulcsár L.
A kritikus	Várnay Jenő.	Szobaleány	Zalai Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, Pénteken 1911. május 5-én:

1. A siketnéma életmentő. Amerikai dráma. — 2. A fiatal medve. Komikus kép. — 3. Taormina. Látványos felvétel Sziciliából. — 4. Kétféle szerelem. Nagyszabású életkép 2 felvonásban, 41 jelenetben.

Csak felnőtteknek.

Helyárak: Páholy filésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-és hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér.

Az előadások délután 6, 4/8 és 9 órakor kezdődnek

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Saját zenekar.

Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél.

Ruhatár. — Buffet.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, pénteken 1911. május 5.

1. Lissabon. Látványosság. — 2. Gyáva aszfaltbetyár. Humoros. — 3. Orizóth. Történelmi dráma. — 4. A zászló. Humoros. — 5. Mozgófényképujság. Aktualitások. — 6. A lyoni futár, vagy a kirabolt postakocsi. Szenzációs dráma.

Előadások d. u. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Csődtömegeladási hirdetmény.

1. Ezennel közhírré teszem, hogy vb. Ábrahám A. Béla várhelyi kereskedő csődtömeghez tartozó, a csődleltár 150—455, 745—1054, 1088, 1084, 1089—1144, 1162, 1145—1158, 1159—1161, 1066—1082, 1085—1088, 1182, 1183. tétel alatt Várhelyen; 456—744. tétel alatt Keryesden, összesen 6412 korona 52 fillér becsérték és 10.082 korona 56 fillér beszerzési értékben felvett bolti áruk, üzleti berendezések, kocsi, löszerszám stb. továbbá

2. a csődleltár 12—14, 17, 18, 20, 21, 24, 26, 28—30, 32—36, 38, 41, 44, 45, 47—56, 59, 64, 66, 67, 70, 73, 75, 76, 79—82, 84—89, 92, 95, 96, 99, 101, 104—121, 123, 124, 126—143, 149, 1163—1170, 1172—1180, 1181. tétel alatt foglalt 2585 korona 85 fillért kitevő követelések a dévai kir. Törvényszék, mint csődbíróság engedélyével zárt ajánlati verseny útján el fognak adatni.

3. Az árukra és követelésekre együttes, vagy külön-külön ajánlat tehető. Az egy (1 kor.) korona bélyeggel és az árukra 1000 korona; a követelésekre 500 korona bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok 1911. évi május hó 11-én d. u. 4 óráig alulírott tömeggondnokhoz adandók át.

4. Ajánlatok feletti döntés 1911. évi május hó 12-én d. e. 8 órakor a dévai kir. törvényszéknél Seres Barna bíró, csődbiztos közbenjöttével fog megejteni, ahol is a zárt ajánlatokat tevők között folytatható nyílt árverésen magasabb ajánlat is tehető.

5. Az elfogadott ajánlat tevője köteles a csődtömeggondnoktól vett értesítés után azonnal, de legkésőbb 1911. május hó 13. napjának déli 12 óráig bánatpénzét az ígért vételár összegig kiegészíteni, az árukat 1911. május hó 15 ig elvitetni és a helyiséget ugyanazonnap tömeggondnoknak átadni.

6. Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadatik és az 5. pontban írt időben nem fizet, bánatpénzét a tömeg javára elveszti és veszélyére újabb árverés fog eszközöltetni.

7. Amennyiben a vevő a helyiségeket 5. pontban írt időig át nem adná, joga van tömeggondnoknak a helyiségeket vevő veszélyére kiüríteni és az árukat és felszerelési tárgyakat vevő költségére elraktározni.

8. Amennyiben megfelelő és elfogadható ajánlat nem tétetnek, a tömeg újabb árverésen, vagy más módon fog értékesítettetni.

9. Tömeggondnok az áruk mennyiségéért és minőségéért, valamint a követelések valódisága, illetve fennállásáért és behajthatóságáért nem szavatol.

10. Érdeklődők a tömeggondnok előzetes értesítése mellett az árukat megtekinthetik, a leltárt pedig akár a tömeggondnok, akár a csődbiztosnál a hivatalos órák alatt betekinthetik.

11. Az illetéket vevő fizeti azonnal ajánlata elfogadása alkalmával.

12. Üzlethelyiségek bére a tömeget május hó 15-ig terhezi.

13. Azon ajánlattevők, kiknek ajánlata el nem fogadatik, bánatpénzüket május hó 12-én az ajánlatok feletti döntés után tömeggondnoknál azonnal átvehetik, ha nincsenek jelen, tömeggondnok postán és költségükre elküldi, mely esetben a címzett nevére szóló postai feladó-vevény tömeggondnok részére nyugtául szolgál.

14. Ajánlattevők kötelesek ajánlatukban megjelölni, hogy ezen feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik.

Hátszegen, 1911. évi május hó 4-én.

Vajna Farkas dr.

ügyvéd. csődtömeggondnok.

Értesítés.

Lakásomat és műtermemet
május 1-étől
Lujza-utca 3-ik szám alá
helyeztem át.

Balla Frigyes

Van szerencsém az igen tisztelt vevőim, és a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a közóhajnak engedve. — eddig is nagy, ezüst arany, ékszer, és zsebóra raktáromat, a mai naptól fogva, még a legfinomabb, csakis elsőrangú gyártmányu „Optikai” tárgyakkal is felszereltem.

Raktáron tartom a legkülönféléb alaku, mindenrendű „Orrcsiptetőt”, szemüveget, Lorgnetteket, nagy arany, I-a 14 krtos aranydouble, és nikkeltől, a legolcsobb áron.

A n. é. közönség b. pártfogásáért e d.

Weinberger Ferenc

ékszerész

Andrássy-tér 20. szám.

Kereskedelmét végzett

fiatal comptoirista

kerestetik, ki a kettős könyviteli és irodai munkálatokban jártas, magyar levelezést és gépirást is tud. Románul is beszélő előnyben részesül. Kezdfizetés havi 80 k. és természetbeni lakás, fűtés, világítás.

2048

„Alba” Gipszgyár Szászváros.

Műhely áthelyezés!

Értesítem Arad város és vidéke közönségét, hogy

épület és műlakatos műhelyemet

május 1-én Rákóczy-u. 30. sz. alól Zoltán-utca 6. sz. alá helyeztem át.

Szives pártfogást kér kiváló tisztelettel

Benkő József,

épület és műlakatos. 2017

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsobbban 1676

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban.)

a legjobb folyékony
fém-tisztító.

6979

Tisztviselői kölcsönt katonatiszteknek

állami, megyei, városi hivatalnokok, valamint a legelőnyösebb feltételek mellett

kezesek nélkül eszközöl

minden előzetes kiadás nélkül, biztosítási iroda,

Arad, Hunyadi-u. 1. I. em., hol bővebb felvilágosítás nyerhető.

2008

Aki bort, gyümölcsöt, gabonát, butort,

Zongorát, stb.

Azonnal, vagy

rövid időn belül eladni óhajt,

aki üzletet, műhelyt, lakást, stb. kiadni kíván,

de nincs rá vevője, illetve bér-
lője,

igen gyorsan eredményhez jut,
ha az **Aradi**

Közlöny kis hirdetési rova-
tát használja. Aki

összeköttetés és ismeretség híján
házastársat, nevelőt, könyvelőt,

Zsellért, stb. keres, továbbá aki

lovat, kocsit, földet, házat, stb. ven-
ni, vagy eladni akar, ha hirdet,

özönével kap ajánlatot. A hirde-
tés a hirdetőre kész

nyereség.

Aki tehát okosan számít és

pénzére nem akar mindenáron

ráfizetni,

óriási meglepetésben lesz része,

Ha mindenkor

igyekszik apróhirdetéseit

részletesen összeállítva, a hir-
detés

díjának beküldése mellett, az
„Aradi Közlöny“-ben

elhelyezni. A sikeres eredményt

több száz és száz eset igazolja.
Igy tehát

érdekében áll

Sürgősen

ez ügyben

intézkedni.

„Szépasszony“

levele későn érkezett, kérek érte-
sítést újból. M. Ernő. 2043

Nősülai óhajtók.

Ismerettség hiányában oly haja-
don ismerettségét óhajtom, kinek
10—15,000 korona hozománya van.
Vagyonom 40,000 kor. Leveleket
„Nősülai óhajtók“ jellegére a kiadó-
hivatalba kérek. 2006

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk

és I-ső oszt. „Lygnum-sanktum“

teke-golyók

nagy választékban kaphatók

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és
pontosan elintéztetnek. 3816

Apró hirdetések.

Zálogházból

kváltott arany, ezüst- és
gyémánt-árakat vesz és el-
ad **Farkas Streicher**
Arad, Tökölly-tér I. 2974

Vizsgalapok

(elsőrendűek) százanként 95 fillérjével; vizsgai jutalomkönyvek nagy választékban kaphatók. Üzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár, 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. **Vesztek egész könyvtárakat legmagasabb árakon. Kerpel Izsó könyv és papirkereskedése. Aradon. 1451**

Eladó

16—18 métermázsas prima perzselt szalonna, olalanként 35-től 50 kilóig, métermázsánként 184 korona, az egész egyszeri vételnél métermázsánként 180 korona, ugyanott 8 vizsgázott gépész ke-restetik a nyári cséplésre. Ujszent-anna, Szentendrey Béla. 1493

Kiadó

4 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-helyiségekkel, villany-világítás-ellátott, teljesen külön álló földl szinten lakás azonnal, vagy május hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá-rattal, száraz világos műhely, vagy raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 939

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz levélpapírok teljesen ép dobozok-ban 25% engedménnyel lesznek kiárulva Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Andrásy-tér 16. Maurer-féle kilométer auto-mobil- és kerékpár térkép ára 60 fillér. 555

Jég

háztartási célokra naponta házhoz szállítva 6, 8, és 12 koronás havi bérletben megrendelhető az „Aradi Jégtelep“ jéggyáránál Petőfi-u 7a. telefon 199 sz. 1828

Gyermektelen házmasterpár

kerestetik, hol az asszony a lakás takarítását végezné lakásért és fizetés mellett. Kik szobalányi mi-nőségben hosszabb ideig szolgál-tak, előnyben részesülnek. Ajánla-tokat „Tiszta“ jellegére kérünk. 1795

Ormay Norbert utca 2. sz.

Leininger-utca mellett, egy hasz-nált, de jókarbau lévő plüss gar-nitura olcsón eladó.

Ügyes kárpitos

ajánkozik e szakmába bármily kárpitos munkák pontos és kitűnő elvégzésére, ugy saját műhely-ben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemelés nélkül. **Stáhl M., Bercsényi Miklós-utca 32. sz. 561**

Egy mindenest cselédeány,

esetleg bejáró azonnal helyet talál. Cim a kiadóhivatalban.

Házber könyvek

jutányos áron Pichler Sándor könyv-, papir- és írószerkereske-désében kaphatók Arad, Szabad-ság-tér 1. 1913

Kiadó

a Szabadság-tér 16. szám alatti második emeleten két utcai szoba és fülkéből álló gargon lakas, mely irodának is igen alkalmas. Bőve-bet ugyanott a Domány-irodában. 1979

Új ház

mely áll két szoba, konyha és mellékhelyiségekből, 2 melléképü-lettel eladó Szekeres utca 2. sz. 1988

Egy jóforgalmu

és 32 év óta fennálló vegyeske-reskedés vidéken házzal átadó. — Cim a kiadóhivatalban. 1771

Butorok,

karnis, függönyök, majdnem új állapotban jutányos árak mellett eladók, Boros Béni-tér 24. sz. a. 2021

Egy 4 évi gyakorlattal bíró

könyvelő, aki az összes irodai munkákban jártas, június 15-re, esetleg július 1-re állást keres. Szives megkereséseket „Szorgal-mas“ jellegével a kiadóba kér. 1997

Ujmikalakán

373. sz. sarokház 324□-öl terület-tel, azonnal eladó. Ertekezhetni a tulajdonossal ugyanott, vasárnap d. u. 4 órától, hétfő este 9 óráig. 1992

Kerestetik

augusztus 1-ére 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel, különbejárat-tal, esetleg előszobával. Ajánla-tok „2 személy“ jellegére kéret-nek a kiadóba. 2037

Egy jól jövzdelmező

üzlethez 10,000 korona tőkével társ kerestetik pénz bekebelezés-sel bízottatva. Ertekezhetni, Tö-kölly-tér 7. I. em. ajtó 10. 2038

Pénzbeszedő ügynők

fizetés és magas jutalékkal kellő óvadék mellett felvétetnek a Sin-ger Co. varrogép részvénytársá-ságnál Aradon, József főherceg-ut 9. sz. alatt. 2044

Eladó téglacserépgyár

Aradhoz közelfekvő községben egy téglacserépgyár teljes felszerelés-sel, épületekkel és földdel együtt más vállalat miatt olcsón eladó. Bővebbet Lövész-utca 4. a. sz. alatt a tulajdonosnál. 2005

Rézkenpor kapható

Ehrenfeld Ignác fűszer nagykeres-ke-désében Aradon. 2075

A világhírű amerikai

„Vera“ cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél sze-rezhetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Szűster köpenyek

13 koronától feljebb, fekete, szürke és tegethof színben minden nagy-ságban kaphatók Hoffmann Sán-dor cégnél, Színház-épület. 4268

Két szobás

modern emeleti utcai lakás, für-dőszobával és minden hozzátarto-zóval elköltözés miatt június hó 1-re átadó. Kossuth-u. 39. sz. 2072

Angol uri nő

három hónap alatt tanit angolul. Kereskedelmi alkalmazottaknak, Amerikába készülőknek olcsó lec-két ad Miss Smith Weitzer János-utca 15. sz. 2050

Telefon 638. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázolómester
Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal szobafestő és mázoló-munkákat legegyszerűbb kivi-teltől legdiszesebbig, továbbá természetes fautánzatokat (flo-derozást) színes üvegekkel ki-rakott gipszfestést ugy hely-ben, mint vidéken. 101

Ugyes, fiatal

segéd

azonnal alkalmazást nyer

Neumann M.

ruhatelepén, Aradon, le-het url vagy női- divat szakmabeli is. Ugyan-ott jó házból való fiu tanulól kezdő fizetés-sel felvétetik. 2074

Telefon 789. Telefon 789.
Közeledünk a költözködéshez

valaki tiszta lakást óhajt az forduljon bizalommal

Lovas Károly

lakás és ablaktisztítóhoz, 333

**aki elvállal parkettás szobák,
 ablakok, kilincsek és szőnyegek
 tisztítását. Téli ablakok leszedé-
 sét, zsaluk felrakását.**

Telefon 789.

Lakás: Mihály-u. 86.b.

Dijnoki

minőségben alkalma-
 zást nyerhet jóírásu
 fiatal ember.

Magyar és németnyelvű
 ajánlatot „Dijnok“ jelige
 alatt a lap kiadóhiva-
 talába kérünk.

2073

2025—1911. pm. sz.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényha-
 tóságánál a Gáj külvárosban meg-
 ürezedett jelenleg 2200 korona
 törzsfizetéssel, 440 korona lakbér-

illetményel és 800 korona lótar-
 tási átalánnyal javadalmazott, a
 tárgyalás alatt álló, de még kor-
 mányhatósági jóváhagyást nem
 nem nyert fizetésrendezés keretében
 a IX. fizetési osztályba sorozott és
 külön 800 korona lótar-
 tási átalánnyal javadalmazott ke-
 rületi tisztí orvosi állásra pályá-
 zatot hirdetek és felhivom azokat,
 kik ezen állást elnyerni óhajtják
 és az 1888. évi I. t.-c. 9. §-ában,
 illetve az 1908. évi XXXVIII. t.-c.
 7. §-ában megállapított képzet-
 séggel bírnak, hogy pályázati kér-
 vényeket hozzám 1911. év május
 hó 6. napjának déli 12 órájáig
 annál is inkább nyújtsák be, mert
 a később beérkező pályázati kér-
 vények nem fognak figyelembe
 vétetni.

A tisztí orvosi állást Arad sz.
 kir. város törvényhatósági bizott-
 sága az 1911. év május hó 10-én
 tartandó közgyűlésen választás
 útján tölti be és a megválasztandó
 köteles állását lehetőleg a vá-
 lasztás után azonnal elfoglalni.

Aradon, 1911. év április hó 25.

Varjassy,
 polgármester.

Parázi körjegyzőtől.

586—1911. szám.

Hirdetmény.

A parázi körjegyzői iroda és körjegyzői lak ujjá építése
 törvényhatóságilag engedélyeztetvén, az ezzel járó összes
 munkálatokra nézve folyó évi május hó 11-én a parázi kör-
 jegyzői hivatalban d. e. 11 órakor szóbeli nyilvános árlejtés
 tartatik.

Kikiáltási ár 24236 kor 85 fill. melynek 5%-a vagyis
 1211 kor. 84 fill. vállalkozó által óvadékképpen az árlejtés
 megkezdése előtt készpénzben a községi pénztárba letétemé-
 nyezendő.

Az árlejtési feltételek terv és költségvetés a körjegyzői
 hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Parázs, 1911. évi április hó 20-án.

Herman Gyula,
 körjegyző.

2049

HOFFMANN SÁNDOR

ARADON, SZINHÁZ-ÉPÜLET.

Telefon szám 10.

Kérem a kirakatokat
 megtekinteni

**E héten csipkék, betétek,
 csipkeszövetek mélyen leszállított
 árban lesznek árusítva.**

Mig a készlet tart, kivételes olcsó árakban
 szerb vásznak, 15 színben, jól mosható,
 métere 22 krajcár.

Jól mosható ruhavásznak, remek színek,
 fehér és fekete is, métere 35 krajcár.

Mosó delainek és crettonok legujabb min-
 tákban 30 krajcártól feljebb.

Selyem batisztok, 150 minta, olyan mint a
 valódi selyem, métere 50 krajcár.

Feltűnő olcsóság! női hosszú lüszter-
 köppeny, tegethof, szürke és fekete szín-
 ben 6'50 frt. Friss szállitmány érkezett.